

JAARLIJKS STATISTISCH VERSLAG

ENERGIE- EN RENOLUTION-PREMIES 2022

Het jaarlijks statistisch verslag *Energie- en RENOLUTION-premies 2022* biedt een antwoord op de belangrijkste vragen over het uitvoeringsprogramma 2022, de betrokken premies evenals het budget en zijn implicaties.

Voor meer informatie:

- **Onze websites:** www.leefmilieu.brussels en <https://renolution.brussels/nl/home>
- **Departement RENOLUTION-premies:** primes-premies@environnement.brussels

SAMENVATTING

WIE ONTVANGT PREMIES EN VOOR WELKE TYPES WERKEN?

Als we naar de spreiding van het in 2022 verbruikte budget kijken, zien we dat de toegekende premies:

- Vooral ten goede zijn gekomen aan de **huishoudens** die bijna 83% van de toegekende premies ontvingen, voor 70% van het totaalbedrag. Bij de huishoudens gaat 69% van het aantal en 61% van het bedrag van de toegekende premies naar bewoners van een eigen woning;
- Vooral betrekking hadden op werken in **woningen**: 98% van de toegekende premies en 91% van de bedragen;
- Vrijwel uitsluitend betrekking hadden op **renovatiewerken**;
- In alle sectoren samen werden gebruikt voor eerst verwarming en warmwaterboiler (59% van het aantal aanvragen en 31% van het toegekende bedrag), vervolgens voor daken (12% van het aantal aanvragen en 29% van het toegekende bedrag) en dan voor gevels wat het bedrag betreft (22%) en voor buitendeuren en -ramen voor wat het aantal betreft (12%);
- Een energiebesparing van 86,85 GWh opleverden, het equivalent van het verbruik van ongeveer 7.183 Brusselse huishoudens.

Het systeem voor aanpassing van de premies volgens de inkomens heeft zijn rol correct gespeeld. Huishoudens met lagere inkomens genieten in het algemeen een grotere dekking van hun investering dan de andere.

De aan de premies gekoppelde werken aan gebouwen komen overeen met een totaal aan gefactureerde werken van ongeveer € 115 miljoen: een investering van 1 euro aan openbare middelen in dit systeem genereert iets meer dan 3,5 euro aan werken voor de bouwsector.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	2
Overzicht van tabellen.....	5
Overzicht van figuren.....	5
Doel en structuur van het verslag.....	6
1. Doel en bestaansgrond van dit document.....	6
2. Structuur van het document	6
3. Hoe analyseert men de gegevens naargelang van verschillende 'jaartypes'?	6
Inleiding: Overgangsjaar tussen de systemen Energiepremies en RENOLUTION-premies	7
1. Algemene oriënteringen – de doelstellingen van het systeem.....	8
1.1 De energietransitie ondersteunen	9
1.2 Tegen 2050: de uitvoering van het Europese milieuactieprogramma ondersteunen.....	9
1.3 Kortom	9
2. Het huidige wettelijke en budgettaire kader	10
2.1. Het Uitvoeringsprogramma en het jaarlijkse premiestelsel maken een dynamische omkadering van het premiestelsel mogelijk	10
3. Globale evolutie van het systeem	11
3.1. Einde van de herstelbonus en lancering van de RENOLUTION-premies.....	11
3.2. Eén budget voor twee verschillende premiestelsels	11
3.3. Rekening houden met het inkomensniveau van de aanvragers	11
3.3.1. Premiecategorieën volgens inkomen	11
Deel I: Analyse van de premies die werden toegekend in het begrotingsjaar 2022	13
1. De globale resultaten van begroting 2022: goedgekeurde premieaanvragen, goedgekeurd totaalbedrag.....	13
2. Technologieën die de voorkeur genieten	14
3. De Energie- en RENOLUTION-premies en de Brusselse gebouwen	16
3.1. Inleiding: de Brusselse gebouwen en hun energieverbruik.....	16
3.2. Types en functies van de betreffende gebouwen.....	17
4. Wie krijgt de premies? Analyse per belangrijkste activiteitensectoren: huishoudens, overheid, privaat en vzw's	18
4.1. Algemene resultaten.....	18
4.2. De huishoudens onder de loep.....	19
4.2.1. Technologische keuzes: de meest toegekende premies zijn voor de vervanging van het verwarmingssysteem en voor de temperatuurregeling	19
4.2.2. Opsplitsing bewoner / niet-bewoner	20
4.3. De privé en openbare sector onder de loep	21
4.3.1. Algemene resultaten.....	21
4.3.2. Technologische keuzes: enkele variaties afhankelijk van het aantal en het bedrag.....	22
4.3.3. Functies en types gebouwen: bedrag hoofdzakelijk toegekend aan wooneenheden... ..	23
5. Wie krijgt de premies? Analyse per inkomenscategorie	24

5.1.	Categorieën die uitgebreid worden naar alle doelgroepen	24
5.2.	Het aantal premies en de premiebedragen bij de prioritaire doelgroepen zijn in duidelijk stijgende lijn	24
5.3.	De huishoudens onder de loep.....	25
5.3.1.	Algemeen.....	25
5.3.2.	Technologische keuze van de huishoudens	26
6.	De (individuele en collectieve) woning onder de loep	28
6.1.	Algemene resultaten.....	28
6.2.	De bouwplaatsen: hoeveel bouwplaatsen zijn bij de premies betrokken?	28
7.	Waar zijn de Energie- en RENOLUTION-premies werkzaam? Premies in de gemeenten ..	29
7.1.	Algemene resultaten.....	29
7.2.	Energie- en RENOLUTION-premies voor woningen in de gemeenten.....	30
Deel II: Analyse van de introductiegraad van het jaar 2022 en van het administratieve beheer van het premiestelsel		31
1.	Analyse van de indieningsgraad	31
2.	Analyse van de behandelingsgraad	33
2.1	Workflow voor te behandelen en te betalen dossiers.....	33
2.2	Analyse van de afgesloten dossiers	33
3.	Analyse van de behandelingstermijn.....	34
4.	Analyse van de betalingsgraad	35
5.	Analyse van de klachtengraad	36
6.	Administratief beheer van de dienst Info-leefmilieu, externe instanties (Homegrade, Facilitator, Netwerk Wonen) en het backoffice-beheer van het departement RENOLUTION-premies.....	36
6.1.	De dienst Info-Leefmilieu	36
6.2.	Homegrade, Facilitator, Netwerk Wonen	37
6.3.	Departement RENOLUTION-premies	37
Deel III: Analyse van de energiebesparingen die de Energie- en RENOLUTION-premies sinds 2012 hebben opgeleverd.....		38
1.	Methode.....	38
2.	Energiebesparing (gwh) per jaar en per soort premie.....	39
3.	Energiebesparing gecumuleerd over de looptijd van de technologieën	41
4.	CO2-besparing	41
5.	Energiebesparing in verhouding tot het uitgekeerde premiebedrag	42
Conclusie.....		43

OVERZICHT VAN TABELLEN

Tabel 1 - Aantal toegekende premies en bedragen.....	11
Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens categorie, aantal en bedrag	13
Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per type, aantal en uitgekeerd bedrag	14
Tabel 4 - Aantal en bedrag van de premies waarop de bonus Energiepremie betrekking had in 2022	16
Tabel 5 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtype.....	17
Tabel 6 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitensectoren	18
Tabel 7 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare en privésector (aantal en bedrag).....	21
Tabel 8 - Premies toegekend aan de overheidssector en privésector	23
Tabel 9 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie ..	24
Tabel 10 - Verdeling van het bedrag en van het aantal toegekende premies voor de doelgroepen (voorkeurscategorie).....	25
Tabel 11 - Premies toegekend aan huishoudens opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen	26
Tabel 12 - Detail van de premies per inkomenscategorie.....	27
Tabel 13 - Woningpremies: dekkingsgraad	28
Tabel 14 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente	29
Tabel 15 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2022	32
Tabel 16 – Energiebesparing (GWh), per jaar en per soort premie	39

OVERZICHT VAN FIGUREN

Figuur 1 - Opsplitsing van het aantal premies en de toegekende totaalbedragen per premie categorie	13
Figuur 2 - Top 5 van het aantal toegekende premies per technologie	15
Figuur 3 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2021 – Verdeling per economische sector	17
Figuur 4 - Vergelijking van de verdeling van de premies per sector voor 2020, 2021 en 2022	19
Figuur 5 - Aantal premies en totaalbedragen voor huishoudens, per technologie.....	19
Figuur 6 - Opsplitsing van de aan huishoudens toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont.....	20
Figuur 7 - Aantal premies toegekend in de openbare sector en de privésector, per technologie	22
Figuur 8 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare en privésector, per technologie.....	23
Figuur 9 - Vergelijking van de opsplitsing van het toegekende aantal voor de doelgroepen sinds 2020	25
Figuur 10 - Inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de toegekende premies (huishoudens).....	26
Figuur 11 - Opsplitsing van de bouwplaatsen voor woningen die Energie- en RENOLUTION-premies genieten volgens het totaal aantal woningen per gemeente	30
Figuur 12 - Aantal ingediende dossiers in het kalenderjaar 2022 volgens status	31
Figuur 13 - Aantal ingediende premieaanvragen per jaar.....	32
Figuur 14 - Aantal behandelde premies per behandelingsdatum	33
Figuur 15 - Behandelingstermijn (dossiers die werden toegekend zonder vraag naar aanvullingen)	34
Figuur 16 - Behandelingstermijn (dossiers die werden goedgekeurd na een verzoek om bijkomende informatie)	35
Figuur 17 - Maandelijks verloop van de uitbetaling van de premies	35
Figuur 18 - Verdeling van het thema "financiële steun" in 2022	37
Figuur 19 - Energiebesparing in GWh, per jaar en per soort premie	40
Figuur 20 - Energiebesparing per jaar (GWh) sinds 2004, alle premies samen	40
Figuur 21 - Totaal gecumuleerde energiebesparingen sinds 2004 in GWh	41
Figuur 22 - Bespaarde energie (kWh) per euro premie	42

DOEL EN STRUCTUUR VAN HET VERSLAG

1. DOEL EN BESTAANSGROND VAN DIT DOCUMENT

De Energie- en RENOLUTION-premies staan beschreven in het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 februari 2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Artikel 7 bepaalt dat de overheidsdienst de Regering vóór 30 juni van elk jaar een verslag dient te bezorgen over de uitvoering van zijn verplichtingen en opdrachten gedurende het voorgaande jaar en over de acties van het uitvoeringsprogramma. Dit verslag komt dus tegemoet aan een wettelijke verplichting.

Dit document presenteert een gedocumenteerde analyse van de resultaten die in begrotingsjaar 2022 werden bereikt door het systeem van de Energiepremies en RENOLUTION-premies. Het verslag Energie- en RENOLUTION-premies 2022 moet antwoord geven op twee belangrijke vragen:

- Hebben het stelsel van 2022 en zijn uitvoeringsprogramma de verwachtingen ingelost? Naar welke premies werd het meest gevraagd in dit systeem?
- Werd het budget dat in 2022 was toegekend aan dit systeem volledig uitgegeven? Volstond het om de aanvragen te dekken? Heeft dit budget implicaties voor het budget 2023?

2. STRUCTUUR VAN HET DOCUMENT

Het document is opgebouwd in meerdere delen:

- Inleiding: Een overgangsjaar tussen de systemen Energiepremies en RENOLUTION-premies
- Deel I: Analyse van de premies die werden toegekend in het begrotingsjaar 2022
- Deel II: Analyse van de introductiegraad van het jaar 2022 en van het administratieve beheer van het premiestelsel
- Deel III: Analyse van de energiebesparingen die de Energie- en RENOLUTION-premies sinds 2012 hebben opgeleverd
- Conclusie

3. HOE ANALYSEERT MEN DE GEGEVENS NAARGELANG VAN VERSCHILLENDE 'JAARTYPES'?

Voor beide premiesystemen gebruikt men drie jaartypes, afhankelijk van wat men wil meten:

- Het 'stelseljaar': volgens de datum van de investeringen (datum van de afrekeningsfactuur);
- Het 'indieningsjaar': volgens het jaar waarin de aanvraag werd ingediend;
- Het "begrotingsjaar": volgens de datum van betaling van de premie¹.

Een premie kan bijvoorbeeld gekoppeld zijn aan een factuur van 02/10/2021, ingediend op 28/06/2022 en – als gevolg van de complexiteit van de aanvraag, onvolledige gegevens of een ontoereikende

¹ In dit verslag wordt de term 'betalingsdatum van de premie' zonder onderscheid gebruikt; semantisch zou de correcte term zijn:

- 'datum van betaling' voor een meteen uitbetaalde premie
- 'datum van de vastlegging' voor een premiebelofte

financiering van de betrokken begrotingsposten – pas in 2023 uitbetaald zijn. Voor deze premieaanvraag is het 'stelseljaar' 2021, het 'indieningsjaar' 2022 en het 'begrotingsjaar' 2023.

Deze drie jaartypes leveren dus uiteenlopende informatie op:

- Als men wil nagaan op welke manier het geld van het betrokken jaar werd uitgegeven → analyse van het *begrotingsjaar*²;
- Als men een analyse wil van de werken die effectief werden uitgevoerd in een kalenderjaar (op basis van de facturen voor de werken) → analyse van het *stelseljaar*³;
- Als men een analyse wil van het stimulerende of ontradende effect van het bedrag van bepaalde premies, of zelfs een analyse van het buitenkansseffect → vergelijking van de *stelseljaren* onderling, om de evolutie van het aantal aanvragen te bekijken;
- Als men de efficiëntie en de behandelingstijd door Leefmilieu Brussel wil bekijken → analyse van het *indieningsjaar*.

In dit document worden de cijfers volgens de verschillende jaartypes bestudeerd. Om de efficiëntie van Leefmilieu Brussel te beoordelen wat betreft de behandeling en uitbetaling van de premies, worden het indieningsjaar en de behandelings- en betaaltermijn gebruikt.

Voor de gedetailleerde analyse van de premies geven we echter de voorkeur aan het begrotingsjaar.

Een analyse op basis van een stelseljaar zou gedetailleerdere informatie opleveren, met name omdat de elasticiteit van de vraag ten opzichte van de voorgestelde bedragen kan worden bepaald. Deze analyse zou op het moment van schrijven van dit verslag echter onvolledig zijn, want een premieaanvraag voor het stelseljaar 2022 kan tot eind december 2023 worden ingediend. Bovendien duurt de verwerking van een premieaanvraag enkele weken tot maanden, afhankelijk van de complexiteit ervan.

Het is dan ook logischer om te vertrekken vanuit de "vaste" cijfers van de begrotingsjaren in plaats van de "evolutive" cijfers van de stelseljaren.

INLEIDING: OVERGANGSJAAR TUSSEN DE SYSTEMEN ENERGIEPREMIES EN RENOLUTION-PREMIES

De Energiepremies werden in 2004 gelanceerd en in 2022 vervangen door de RENOLUTION-premies. 2022 is een overgangsjaar waarin de systemen Energiepremies en RENOLUTION-premies naast elkaar bestaan, tot het einde van de Energiepremies in het begrotingsjaar 2023. Dit jaar was een budget van € 35,5 miljoen beschikbaar, waarvan € 32,6 miljoen is gebruikt om ongeveer 14.400 premies te betalen.

De systemen zijn een echt uitstalraam van een stimulerend en duurzaam energiebeleid. Ze zijn het instrument voor investeringshulp dat de Brusselaars aanspoort en informeert om de beste keuzes te

² Het begrotingsjaar wordt bepaald door de vastleggings- en ordonnanceringsmachtigingen, de overeenkomstige begrotingsontvangsten en de jaarlijkse boekhoudkundige begrotingsuitvoering. Het wordt met andere woorden gedefinieerd door de datum van de directe premieuitbetaling of van de vastlegging van de premietoezegging.

³ Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werken die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden. De aanvragen moeten worden ingediend binnen een termijn van 12 maanden vanaf de datum van de afrekeningsfactuur.

maken voor de energierenovatie van gebouwen. De premies leveren dus een belangrijke bijdrage opdat het gewest zijn geïntegreerde doelstellingen "Lucht-Klimaat-Energie" voor 2030 en 2050 zou kunnen realiseren. In tegenstelling tot andere subsidiesystemen hebben deze systemen niet als eerste roeping om de Brusselaars vlotter toegang te geven tot woongelegenheden, maar om hun gebouwen te verbeteren teneinde het energieverbruik ervan te verminderen en hun woningen aantrekkelijk en comfortabel te maken.

ENERGIEPREMIES

De Energiepremies werden gelanceerd in 2004 en tot 2011 beheerd door SIBELGA. Tussen 2012 en 2022 werden ze echter technisch en administratief beheerd door Leefmilieu Brussel.

Tussen 2012 en 2015 onderging het systeem talrijke wijzigingen op het gebied van budgetten, in aanmerking komende posten en doelgroepen.

Sinds 2016 is het systeem vereenvoudigd met de bedoeling om meerdere jaren stabiliteit te bieden. Vanaf 2018 merken we een aanhoudende toename in de bedragen die aan de Energiepremies worden toegekend.

RENOLUTION-PREMIES

RENOLUTION is de naam van de Renovatiestrategie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die streeft naar een gemiddeld energieprestatieniveau van 100 kWh/m²/jaar voor alle Brusselse woningen in 2050, d.w.z. een gemiddeld verbruik dat drie keer lager ligt dan vandaag.

Om deze strategie te implementeren, hebben een honderdtal publieke en private organisaties en verenigingen hun krachten gebundeld in de Alliantie RENOLUTION. Uit deze samenwerking kwamen zeven belangrijke uitdagingen voor de strategie naar voren:

- Een wettelijke kader instellen
- De belanghebbenden ondersteunen
- Financieren
- De logistieke problemen oplossen
- Renovaties vergemakkelijken door de procedures te vereenvoudigen, met behoud van de identiteit van Brussel
- Zorgen voor duurzaamheid in het hart van de wijken
- Erop toezien dat er voldoende gekwalificeerde werkkrachten zijn

De RENOLUTION-premies maken deel uit van het financieringsluik van de Alliantie en zijn het resultaat van een samenwerking tussen de overheidsdiensten Urban en Leefmilieu Brussel. Sinds 1 januari 2022 zijn de systemen van de Energiepremies (beheerd door Leefmilieu Brussel) en van de Premies voor de renovatie van het woonmilieu en voor de verfraaiing van gevels (beheerd door Urban) namelijk samengevoegd.

De RENOLUTION-premies worden behandeld door Leefmilieu Brussel en Urban. Dit rapport betreft enkel de premies die Leefmilieu Brussel heeft behandeld en de werking van deze overheidsdienst.

De behandeling door Urban komt in dit verslag niet aan bod.

1. ALGEMENE ORIËTERINGEN – DE DOELSTELLINGEN VAN HET SYSTEEM

Het systeem van de RENOLUTION-premies is bedoeld om de doelstellingen van de renovatiestrategie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RENOLUTION) te ondersteunen, namelijk kwalitatief betere

en comfortabelere woningen, bestrijding van energieverblindende woningen, minder uitstoot van broeikasgassen en meer lokale, duurzame banen.

1.1 DE ENERGIETRANSITIE ONDERSTEUNEN

Het algemene doel van het systeem past binnen de RENOLUTION-strategie die streeft naar een gemiddeld energieprestatieniveau van 100 kWh/m²/jaar voor alle Brusselse woningen in 2050, d.w.z. een gemiddeld verbruik dat drie keer lager ligt dan vandaag. RENOLUTION zal het leven van de Brusselaars comfortabeler maken en ons helpen om de klimaatdoelstellingen te halen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de bouwsector de belangrijkste energieverbruiker (74%)⁴.

De premies vormen een belangrijke stimulans om de Brusselaars te helpen investeringen te doen waarmee ze hun energiefacturen kunnen drukken en bijdragen tot deze globale doelstellingen.

De premies dragen bovendien indirect bij tot het behoud en de creatie van jobs in de renovatiesectoren: officiële, weinig of niet delokaliseerbare, lokale werkgelegenheid.

1.2 TEGEN 2050: DE UITVOERING VAN HET EUROPESE MILIEUACTIEPROGRAMMA ONDERSTEUNEN

De Europese Unie probeert al jaren het goede voorbeeld te geven in de strijd tegen de klimaatverandering.

In 1997 werd het Kyoto-protocol goedgekeurd, dat in 2005 van kracht werd. In 2015 wordt het Akkoord van Parijs goedgekeurd. Dat akkoord heeft tot doel de opwarming van de aarde onder de 2 °C te houden ten opzichte van het pre-industriële niveau, en indien mogelijk de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C. In het kader van dat akkoord heeft de Europese Unie zich ertoe verbonden de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 40% te verminderen ten opzichte van 1990. Elke lidstaat was verplicht een Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) op te stellen voor de periode 2021-2030, wat België eind 2019 heeft gedaan.

In december 2020 heeft de Europese Unie besloten de Europese ambitie voor 2030 te verhogen. Om de kans op het bereiken van koolstofneutraliteit in 2050 te vergroten, heeft ze immers besloten de lidstaten te dwingen hun emissies tegen 2030 met 55% in plaats van 40% te verminderen. Deze verhoogde doelstelling werd in een pakket van 12 wetgevingsvoorstellen gegoten met de naam "Fit for 55". Als gevolg van de verhoogde Europese ambitie is België gedwongen zijn doelstellingen aan te scherpen via een update van het NEKP.

De Alliantie RENOLUTION past perfect binnen de algemene Europese doelstellingen en biedt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de kans om bij te dragen aan de veranderingen die nodig zijn om aan de Europese vereisten te voldoen.

1.3 KORTOM ...

Het systeem van de Energie- en RENOLUTION-premies biedt veel verschillende voordelen:

- **Milieueffecten:** bijdrage tot vermindering van de CO₂-uitstoot door optimalisering van de energie-efficiëntie van de gebouwen;
- **Sociale effecten:** vermindering van het energieverbruik en dus van de facturen; optimalisering van de renovatiekosten voor duurzame energie voor de bouwheren; verbetering van de kwaliteit en het comfort van gebouwen, al dan niet bewoond door de eigenaar; hulp bij de toepassing van de Europese en Brusselse wetgeving inzake energie-efficiëntie;

⁴ Energiebalans 2021 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – 2023

- Economische effecten: ontwikkeling/uitbreiding van de energieperformante en -innovatieve renovatiemarkt; valorisatie van de R&D ter zake;
- (Indirecte) effecten voor de werkgelegenheid: behoud en creatie van jobs in de sector van de energieperformante renovatie, officiële, weinig of niet delokaliseerbare, lokale werkgelegenheid.

2. HET HUIDIGE WETTELIJKE EN BUDGETTAIRE KADER

De systemen van de Energie- en RENOLUTION-premies behoren tot de groep openbare steunmiddelen voor rationeel energiegebruik. Ze worden voornamelijk gefinancierd door de heffingen op de inkomsten van de gas- en elektriciteitsdistributienetbeheerders⁵ die worden gestort in het Begrotingsfonds voor Energiebeleid.

Het systeem wordt juridisch omkaderd door de herziening van de ordonnanties van 20/07/2011 (ordonnanties tot wijziging van die van 19/07/2001 - ELEK en 01/04/2004 - GAS) betreffende de organisatie van de elektriciteits-/gasmarkt in het BHG en het BBHR van 09/02/2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Concreet steunt de uitvoering van het systeem op 3 pijlers:

- Het **jaarlijkse uitvoeringsprogramma** dat het premiestelsel bepaalt en dat het jaarlijks toegekende budget voor het systeem omvat;
- De **budgettaire machtiging** die de beschikbare bedragen voor het systeem bepaalt (onder voorbehoud van inbreng van het Fonds);
- Het **protocolakkoord tussen de minister met Energie in zijn bevoegdheden, de minister met Begroting in zijn bevoegdheden en de bevoegde Inspecteur van Financiën betreffende de begrotingscontrole van de financiële steun inzake energie**, dat het begrotings- en boekhoudingsproces voor de uitbetaling van de premies vlotter doet verlopen.

2.1. HET UITVOERINGSPROGRAMMA EN HET JAARLIJKSE PREMIESTELSEL MAKEN EEN DYNAMISCHE OMKADERING VAN HET PREMIESTELSEL MOGELIJK

Het Uitvoeringsprogramma is een document dat jaarlijks wordt goedgekeurd door de regering, en dat het **premiestelsel** bepaalt, d.w.z. de technische, administratieve en financiële voorwaarden voor de toekenning van de premies. De regering herbepaalt hierin de bijbehorende begroting. Het programma en de begroting kunnen onder bepaalde voorwaarden gewijzigd worden in de loop van het jaar⁶. Het Uitvoeringsprogramma geeft het systeem een zekere dynamiek met de jaarlijkse herziening van de technische en financiële clausules.

Het Uitvoeringsprogramma is een document van enkele bladzijden met een technische bijlage waarin de toekenningsvoorwaarden van het premiestelsel van het beschouwde jaar beschreven worden.

Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werken die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden⁷.

⁵ Wegens hun verplichting tot openbare dienstverlening

⁶ De Regering keurt voor 1 oktober van elk jaar het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar goed van de acties met betrekking tot het rationeel gebruik van elektriciteit ten behoeve van alle categorieën van eindgebruikers en plaatselijke dienstverleners waarnaar wordt verwezen in het voorgaande lid, evenals de hieraan gerelateerde begroting. Dit uitvoeringsprogramma omvat de financiële en technische voorwaarden voor het verkrijgen van financiële steun. Het beheer van de toekenning en de betaling van de financiële steun wordt georganiseerd door de overheidsdienst.

⁷ De datum van de saldfactuur van de werken bepaalt het betreffende premiestelsel.

3. GLOBALE EVOLUTIE VAN HET SYSTEEM

3.1. EINDE VAN DE HERSTELBONUS EN LANCERING VAN DE RENOLUTION-PREMIES

Het laatste stelseljaar van de Energiepremies is 2021 en loopt tot eind 2022⁸.

In het kader van de gezondheids crisis werd een Energiebonus gecreëerd voor studies en werken met een saldfactuur gedateerd vanaf 01/09/2020. Deze bonus verhoogde de bedragen van bepaalde Energiepremies met 25% en voorzag ook een extra bonus wanneer drie premies voor werken tegelijk werden aangevraagd. De Energiebonus werd later opgenomen in het stelsel 2021, dus voor elke in dat jaar gedateerde saldfactuur.

In 2022 werd deze bonus afgeschaft en begint de overgang van de Energiepremies naar de RENOLUTION-premies. Wanneer we de bedragen die zijn toegekend voor de Energiepremies en de RENOLUTION-premies (beheerd door Leefmilieu Brussel) bij elkaar optellen, komen we op een beschikbaar budget van € 32,6 miljoen.

3.2. EÉN BUDGET VOOR TWEE VERSCHILLENDE PREMIESTELSLS

In 2022 zijn er uit twee verschillende premiestelsels (Energie en RENOLUTION). Het totale budget voor de premies van 2022 bestaat uit het budget dat is toegewezen aan Leefmilieu Brussel voor de Energiepremies en de RENOLUTION-premies, en het budget dat is toegewezen aan Urban voor de RENOLUTION-premies die door deze overheidsdienst worden behandeld. Dit rapport gaat enkel over de premies die behandeld zijn door Leefmilieu Brussel.

Tabel 1 - Aantal toegekende premies en bedragen

Stelsel	Aantal toegekende premies	Toegekende bedragen
Energiepremies	10.356	€ 22.663.233
RENOLUTION-premies	4.054	€ 9.927.257
TOTAAL	14.410	€ 32.590.290

3.3. REKENING HOUDEN MET HET INKOMENSNIVEAU VAN DE AANVRAGERS

Sinds 2011 wordt bij de berekening van de toegekende premiebedragen rekening gehouden met 3 inkomenscategorieën: de basiscategorie (I), de categorie van de gemiddelde inkomens (II) en de categorie van de lage inkomens (III). De aanvragers uit categorieën II en III krijgen bonussen ten opzichte van de aanvragers uit de basiscategorie (categorie I).

3.3.1. PREMIECATEGORIEËN VOLGENS INKOMEN

Voor alle premies voor werken of investeringen voor een woongebouw worden drie bedragen vastgelegd naargelang van de categorie waartoe de aanvrager behoort :

Categorie I – basisinkomen	Categorie II – gemiddeld inkomen	Categorie III – laag inkomen
----------------------------	----------------------------------	------------------------------

De categorie wordt bepaald op basis van de som van de globaal en afzonderlijk belastbare inkomens van de aanvrager en van elke persoon ouder dan 18 jaar, opgenomen in de gezinssamenstelling zoals minder dan 3 maanden vóór de indiening van de premieaanvraag afgeleverd door het gemeentebestuur.

a) Begunstigden van premies van categorie I (basiscategorie)
Standaard behoren alle aanvragers tot deze categorie.

⁸ Burgers kunnen tot 12 maanden na de datum van de saldfactuur de premie aanvragen.

b) Begunstigden van premies van categorie II (gemiddeld inkomen) – natuurlijke personen

Stelsel Energiepremies: Het betreft huishoudens met een inkomen tussen € 35.782,80/jaar en € 71.565,60/jaar voor een alleenstaande, of tussen € 50.782,80/jaar en € 86.565,60/jaar voor een koppel⁹.

Stelsel RENOLUTION-premies: Het betreft huishoudens met een inkomen tussen € 37.600/jaar en € 75.100/jaar voor een alleenstaande, of tussen € 52.600/jaar en € 90.100/jaar voor een koppel.

 c) Begunstigden van categorie III (laag inkomen) – natuurlijke personen

Stelsel Energiepremies: Het betreft huishoudens met een inkomen lager dan of gelijk aan € 35.782,80/jaar voor een alleenstaande of € 50.782,80/jaar voor een koppel.

Stelsel RENOLUTION-premies: Het betreft huishoudens met een inkomen lager dan of gelijk aan 37.600 €/jaar voor een alleenstaande of 52.600 €/jaar voor een koppel.

 d) Verhogingen van de inkomensgrenzen van de huishoudens

De inkomensgrenzen worden:

- Verhoogd met € 5.000 indien de aanvrager (of aanvragers als het om een koppel gaat) jonger is/zijn dan 35 jaar op de aanvraagdatum;
- Verhoogd met € 5.000 per persoon die fiscaal ten laste is zoals vermeld op het aanslagbiljet 'personenbelasting en aanvullende belastingen' van de belastingdienst;
- De verhoging kan maximaal € 15.000 bedragen.

 e) Rechtspersonen en natuurlijke personen met een bijzonder statuut

Type aanvrager	Energiepremies	RENOLUTION-premies
Sociaal verhuurkantoor	Categorie III	Categorie III
Huurcontract met sociaal verhuurkantoor	Categorie III	Categorie III
Openbare Vastgoedmaatschappijen	Categorie III	Categorie II
Woningfonds	Categorie III	Categorie II
Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij voor vastgoed dat valt onder een beheersovereenkomst met een OVM	Categorie I	Categorie II
Begunstigde van een leefloon van het OCMW	Categorie III	Categorie III
Begunstigde van de verhoogde tegemoetkoming	Categorie III	Categorie III
Beschermde afnemers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Categorie III	Categorie III
Eigenaars-verhuurders EPB	Categorie III	Categorie III
Collectiviteiten	Categorie III	Categorie II
Mede-eigendommen	Categorie III	Categorie II*

* Elke mede-eigenaar in categorie III kan een bijkomende premie krijgen boven op de premie toegekend aan het mede-eigendom.

⁹ Echtgenoot/echtgenote of samenwonende(n) ouder dan 18 jaar, zoals vermeld in de gezinssamenstelling die minder dan 3 maanden voor de datum van indiening van de premieaanvraag werd afgeleverd door het gemeentebestuur.

DEEL I: ANALYSE VAN DE PREMIES DIE WERDEN TOEGEKEND IN HET BEGROTINGSJAAR 2022

1. DE GLOBALE RESULTATEN VAN BEGROTING 2022: GOEDGEKEURDE PREMIEAANVRAGEN, GOEDGEKEURD TOTAALBEDRAG

Tussen 1 januari en 31 december 2022 werden 14.410 premieaanvragen toegekend op begrotingsjaar 2022, voor een totaalbedrag van € 32.590.290.

De premies van de begroting 2022 waren verdeeld over 14.385 'directe premies' en 25 'premietoezeggingen'¹⁰. Het goedgekeurde totaalbedrag voor de toezeggingen bedroeg € 480.515.

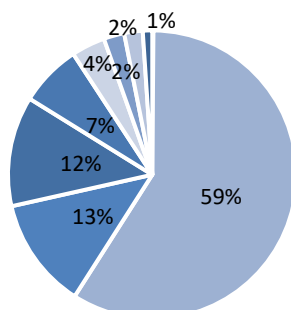
De premies worden gegroepeerd in negen technologische hoofdcategorieën, elk met zijn eigen subcategorieën, die we hieronder analyseren.

Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens categorie, aantal en bedrag

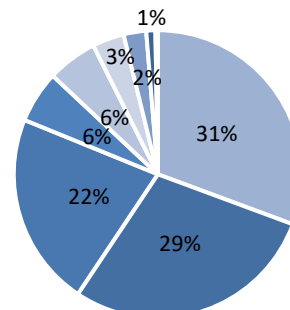
Premie categorie	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Dienstverlening en studies	19	0%	85.427	0%
Bouwplaatsinrichting	152	1%	334.195	1%
Dak	1.778	12%	9.361.520	29%
Gevels	1.001	7%	7.100.263	22%
Buitendeuren en -ramen	1.794	12%	1.900.811	6%
Vloeren en plafonds	333	2%	827.179	3%
Verwarming en warmwaterboiler	8.489	59%	9.987.370	31%
Gecontroleerde mechanische ventilatie	299	2%	1.832.750	6%
Andere	545	4%	1.160.775	4%
Totaal	14.410		32.590.290	

Figuur 1 - Opsplitsing van het aantal premies en de toegekende totaalbedragen per premie categorie

Aantal toegekende premies per categorie

Toegekend bedrag per categorie

¹⁰ Premietoezeggingen hebben betrekking op het stelsel van de Energiepremies en komen alleen in aanmerking voor geschatte premiebedragen van meer dan € 30.000.

De opsplitsing per premiecategorie laat zien dat premies voor verwarming en warmwaterboiler het meest worden aangevraagd, gevolgd door die voor daken, buitendeuren en -ramen, en gevels. Deze vier categorieën zijn goed voor 91% van het totale aantal toegekende premies. Qua bedragen is de categorie verwarming en warmwaterboiler met 31% van het totale toegekende bedrag de grootste, op de voet gevolgd door de categorieën daken en gevels.

2. TECHNOLOGIEËN DIE DE VORKEUR GENIETEN

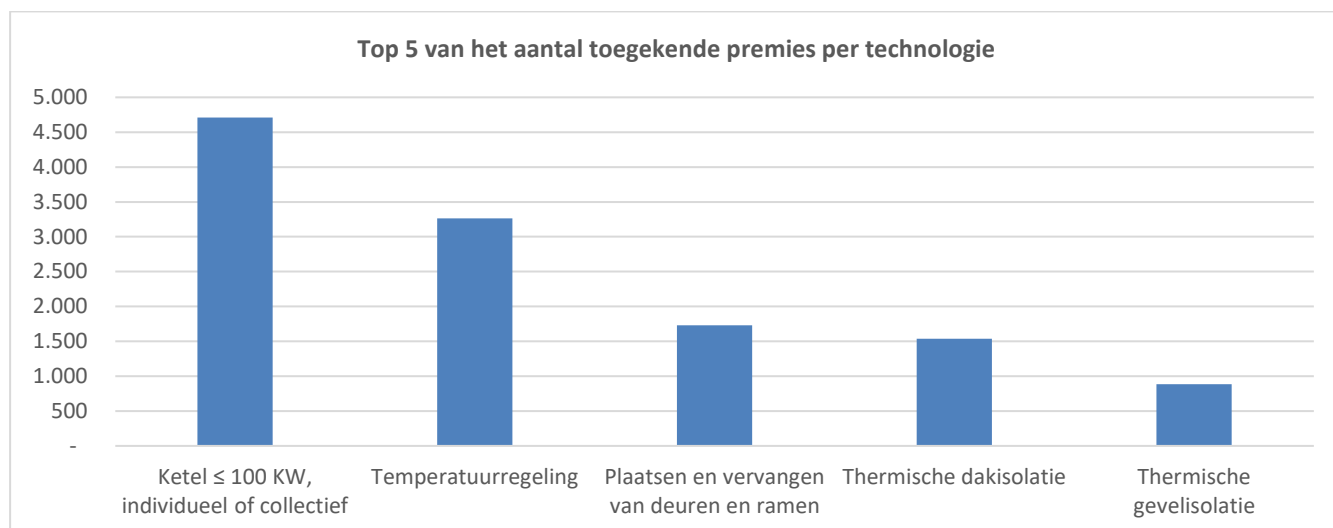
Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per type, aantal en uitgekeerd bedrag

Premiecategorieën	Type premie	Toegekende premies 2022	
		# premies	€ toegekend
Dienstverlening studies en	Energieaudit	19	€ 85.427
Bouwplaatsinrichting	Bescherming en steigers	152	€ 334.195
Daken	Dakbedekking en waterdichtheid	231	€ 1.404.246
	Thermische dakisolatie	1.536	€ 7.946.199
	Groendak of waterbergend dak	11	€ 11.075
Gevels	Thermische gevelisolatie	885	€ 6.683.202
	Gevelbekleding	17	€ 33.612
	Bepleistering	99	€ 383.450
Buitendeuren en -ramen	Plaatsen en vervangen van deuren en ramen	1.730	€ 1.736.902
	Herstelling en aanpassing van ramen	64	€ 163.908
Vloeren en plafonds	Thermische vloerisolatie	333	€ 827.179
Verwarming en warmwaterboiler	Ketel ≤ 100 kW, individueel of collectief	4.712	€ 7.087.843
	Ketel > 100 kW, collectief	10	€ 184.130
	Verbuizing van een collectieve schoorsteen	166	€ 1.674.901
	Verwarming via warmtepomp	22	€ 242.235
	Lagetemperatuurradiatoren	12	€ 14.325
	Temperatuurregeling	3.266	€ 650.680
	Warmwaterboiler op gas	17	€ 9.500
	Zonneboiler	3	€ 7.700
	Waterverwarming via warmtepomp	60	€ 94.060
Gecontroleerde mechanische ventilatie	C-systeem	45	€ 319.042
	D-systeem	254	€ 1.513.707
Andere	Bonus voor meerdere werken en periodieke controle	766	€ 1.182.773
Totaal		14.410	€ 32.590.290

Thermische isolatie van daken, gevels en ketels van ≤100 kW zijn de drie posten die het meest worden toegekend in termen van bedrag. Ze zijn goed voor ongeveer 66% van het totale toegekende bedrag. Ze worden gevolgd door het plaatsen en vervangen van deuren en ramen en de verbuizing van collectieve schoorstenen.

Figuur 2 - Top 5 van het aantal toegekende premies per technologie

De afgelopen drie jaar stonden dezelfde premies in de top 5 in termen van aantal.

Ketels ≤100 kW en temperatuurregeling zijn goed voor 55% van het aantal toegekende premies. Het aantal premies voor temperatuurregeling ligt relatief dicht bij dat voor verwarmingsketels, aangezien deze twee premies vaak tegelijkertijd worden aangevraagd. Deze twee premies worden gevolgd door de plaatsing van buitendeuren en -ramen, thermische dakisolatie en thermische gevelisolatie.

BONUS VOOR DUURZAME MATERIALEN

Deze bonus bevordert het gebruik van natuurlijke isolatiematerialen voor de premies voor thermische isolatie. Hij geldt ook voor hout met FSC- en PEFC-keurmerk voor gevelbekleding en deuren en ramen, en voor het gebruik van duurzame materialen voor waterdichte dakbedekking.

De bonus voor natuurlijk isolatiemateriaal wordt toegekend als de gebruikte isolatielaag of -lagen voor meer dan 85% uit hernieuwbare materialen bestaat of bestaan. Wat de premies voor daken betreft, is de isolatiebonus goed voor 13% van het aantal toegekende premies en 7% van de totale geïsoleerde oppervlakte. Voor thermische isolatie van gevels en vloeren zijn de cijfers respectievelijk 7% en 4% voor het aantal premies en 8% en 6% voor de oppervlakte.

De oppervlakte gelabeld hout voor gevelbekleding vertegenwoordigt ongeveer 19% van de totale oppervlakte en 18% van de toegekende premies.

De oppervlakte van duurzame waterdichte dakbedekkingsmaterialen vertegenwoordigt ongeveer 20% van de totale oppervlakte en 21% van de toegekende premies.

Ramen en deuren van gelabeld hout zijn ten slotte goed voor 17% van de toegekende premies en 6% van de totale oppervlakte.

DE LAATSTE TOEKENNINGEN VAN DE BONUS ENERGIEPREMIES

In 2020 werd een nieuwe bonus ingevoerd: de bonus Energiepremie. Hij ging in op 01/09/2020 en werd toegekend tot het eind van 2021 (datum van saldofactuur). Deze bonus omvat:

- Een verhoging met 25% ten opzichte van 2020 van het bedrag van de premies voor energieaudit en de isolatiepremie voor de categorie III;
- Een verhoging tegenover 2020 met 50% van de bonus voor natuurlijk isolatiemateriaal voor alle inkomenscategorieën;
- De invoering van een bonus voor de uitvoering van meerdere werken, met 10% op het totale premiebedrag voor de categorieën I en II en 20% voor categorie III.

In 2022 bedroeg het effect van deze bonus op de begroting € 2,9 miljoen.

Tabel 4 - Aantal en bedrag van de premies waarop de bonus Energiepremie betrekking had in 2022

Types premies	Aantal premies	Impact op de begroting 2022
Energieaudit	8	€ 11.670
Dakisolatie	551	€ 853.195
Muurisolatie	316	€ 736.051
Vloerisolatie	122	€ 83.373
Superisolerende beglazing	534	€ 82.807
Bonus natuurlijk isolatiemateriaal	251	€ 18.238
Bonus meerdere Werken	499	€ 1.016.597
Totaal		€ 2.874.884

3. DE ENERGIE- EN RENOLUTION-PREMIES EN DE BRUSSELSE GEBOUWEN

Dit hoofdstuk geeft een analyse van alle Energie- en RENOLUTION-premie's in het begrotingsjaar 2022, hetzij 14.410 premies die goed zijn voor een totaalbedrag van € 32.590.290.

3.1. INLEIDING: DE BRUSSELSE GEBOUWEN¹¹ EN HUN ENERGIEVERBRUIK¹²

Brussel telt momenteel **194.885 gebouwen**, (1 januari 2022), waarvan 164.976 residentiële (84%) en 29.894 niet-residentiële gebouwen (16%). De residentiële gebouwen in het gewest bestaan momenteel uit ongeveer **597.915 wooneenheden**. De meeste daarvan bevinden zich in opbrengstgebouwen.

In 2021 bedroeg het totale energieverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 18.286 GWh, waarvan 76% toe te schrijven is aan de gebouwen.

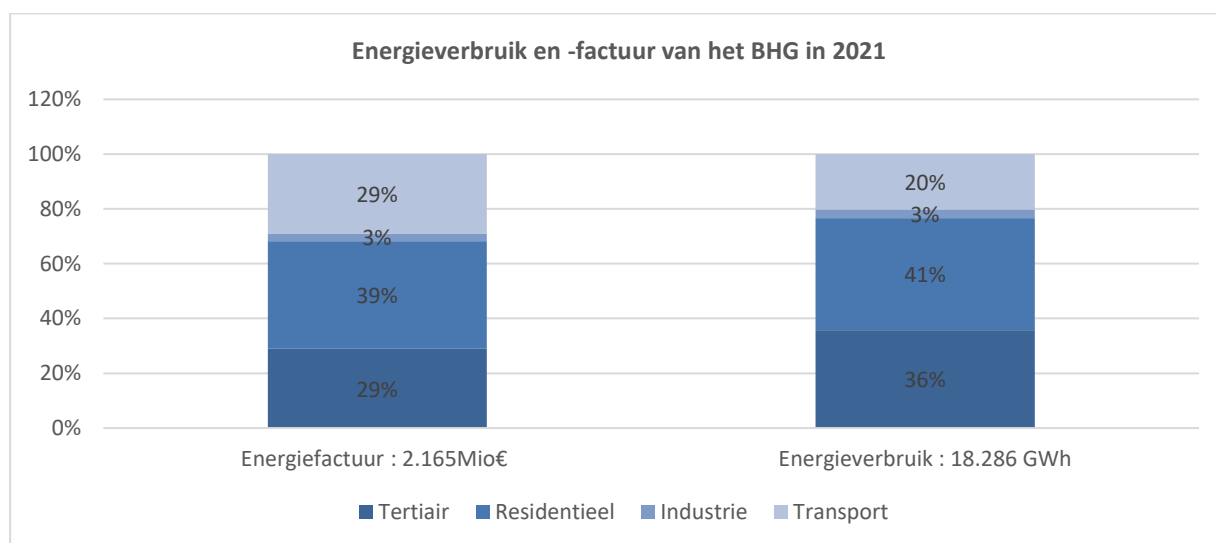
De gewestelijke energiefactuur (de som van alle uitgaven in verband met het eindverbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) bedroeg in totaal € 2.165 miljoen, waarvan ongeveer 68% voor gebouwen voor huisvesting en de tertiaire sector.

¹¹ Gegevens BISA en STATBEL (1 januari 2022)

¹² Energiebalans 2021 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – 2023

Figuur 3 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2021 – Verdeling per economische sector

3.2. TYPES EN FUNCTIES VAN DE BETREFFENDE GEBOUWEN

De Energie- en RENOLUTION-premies worden hoofdzakelijk toegekend voor de verbetering van de energieprestaties van woningen, wat blijkt uit zowel het aantal premies (98%) als het toegekende totaalbedrag (91%), zoals weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 5 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtype

Gebouwtype	Statistieken 2022 ¹⁸		Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	# gebouwen	# eenheden	#	%	€	%
Eengezinswoning	126.135	205.957	6.476	44%	€ 10.135.991	32%
Appartementsgebouw	39.289	347.350	7.667	54%	€ 19.371.603	59%
Niet-residentieel gebouw	29.461	44.608	267	2%	€ 3.082.696	9%
Totaal	194.885		14.410		€ 32.590.290	

De verdeling residentieel/niet-residentieel is nagenoeg hetzelfde als in de voorbije jaren.

In verband met de gebouwtypes en -functies kunnen de beschikbare gegevens echter onbetrouwbaar zijn, want de invoer is gebaseerd op de inlichtingen van de aanvrager. Dat kan leiden tot verscheidene situaties of ondervragingen, met name:

- In het geval van een vrijstaande, tot verschillende wooneenheden omgebouwde eengezinswoning (flat of appartement op de zolder): gaat het om een eengezinswoning of een appartementsgebouw?
- In het geval van een appartementsgebouw, heeft de aanvrager de keuze om een aanvraag in te dienen voor elke wooneenheid afzonderlijk, ofwel om een enkele aanvraag in te dienen voor de volledige mede-eigendom. In het eerste geval is het mogelijk om voor eenzelfde gebouw negen premieaanvragen in te dienen (gemiddeld aantal wooneenheden per woning volgens BISA); in het tweede geval is er maar één aanvraag voor het geheel.
- In het geval van een gebouw met verschillende functies (bijvoorbeeld handelszaak en woning) wordt de bestemming van het gebruik bepaald al naargelang van het hoofdgebruik van het

gebouw. De aanvrager dient echter niet altijd juist volgens deze verhouding in. Zo zou hij ervoor kunnen kiezen zijn premie voor zowel een tertiair als een residentieel gebouw aan te vragen.

Sinds 2017 en het gebruik van het onlineformulier op IRISbox wordt de aanvrager geholpen bij het invoeren van de juiste bestemming in functie van het hoofdgebruik van het gebouw. De invoering van het eengemaakte formulier en de toevoeging van een nieuw aanvinkvakje voor 'appartement' leveren bovendien meer betrouwbare statistieken op.

Samenvattend, op basis van de gegevens die momenteel gecodeerd zijn, kunnen we geen sluitende conclusie trekken wat betreft het preferentiële gebruik van premies voor eengezinswoningen of appartementsgebouwen. Dankzij de middelen die er kwamen om de aanvrager te helpen zijn dossier in te vullen, zijn ze evenwel steeds nauwkeuriger. Bovendien komt de opsplitsing van het toegekende bedrag per bestemming wel degelijk overeen met de opsplitsing van de eenheden (eengezinswoning, appartement en niet-residentiële eenheid) op het grondgebied van Brussel. Ongeveer 34% van de eenheden in Brussel zijn namelijk eengezinswoningen en ontvangen 32% van het premiebudget.

4. WIE KRIJGT DE PREMIES? ANALYSE PER BELANGRIJKSTE ACTIVITEITENSECTOREN: HUISHOUDENS, OVERHEID, PRIVAAT EN VZW'S

4.1. ALGEMENE RESULTATEN

Op het aanvraagformulier moet de premieaanvrager kiezen uit 21 van activiteitensectoren¹³ die het type van de aanvrager beschrijven dat het best met zijn situatie overeenkomt. Voor de goede leesbaarheid van dit verslag werden de premies gegroepeerd in vier belangrijke activiteitensectoren:

- **Huishoudens:** een belangrijke groep aanvragers die doorgaans een premie voor een residentieel goed aanvragen (eengezinswoning of appartementsgebouw). Aan deze categorie werden ook de aanvragen van mede-eigenaars of gebouwenbeheerders toegevoegd.
- **Privésector:** deze categorie omvat zowel de privébedrijven als de vrije scholen.
- **Openbare sector:** deze categorie omvat ook andere entiteiten zoals de gemeenten, de OCMW's, de OVM's, de overheidsdiensten, enz. maar niet de vzw's.
- **Vzw's:** de vzw's vertegenwoordigen een categorie op zich, wat een betere analyse van de gegevens van deze sector mogelijk maakt.

Tabel 6 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitensectoren

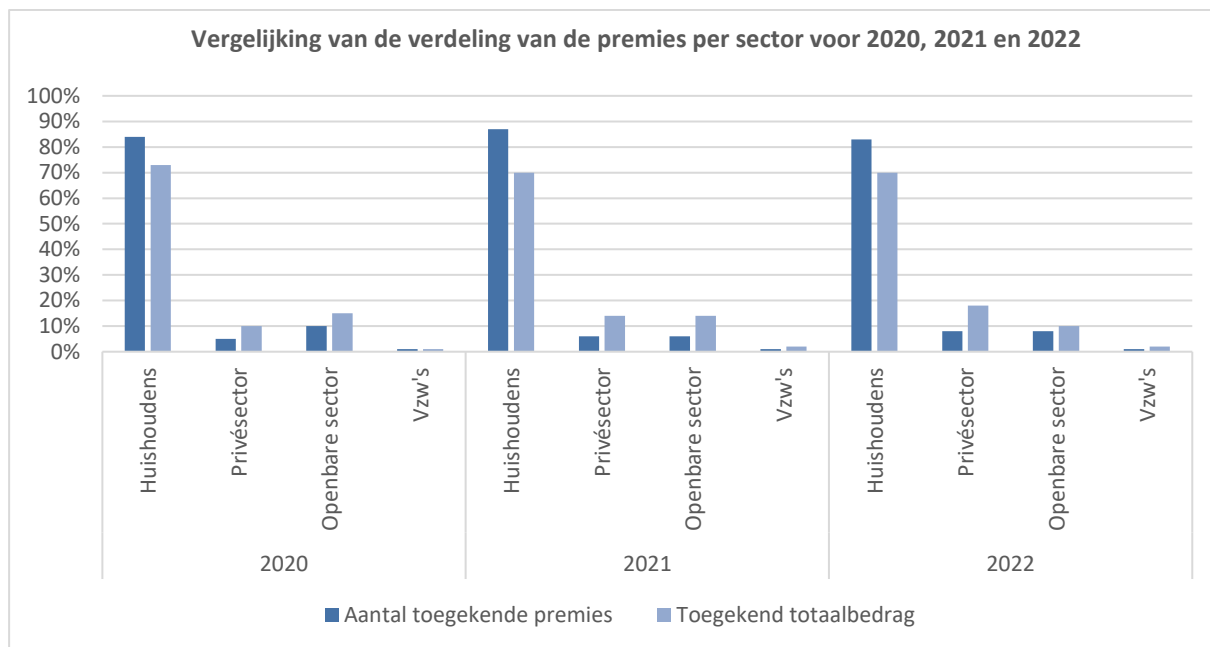
Aanvragers	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Huishoudens	11.937	83%	€ 22.851.772	70%
Privésector	1.119	8%	€ 5.790.939	18%
Openbare sector	1.156	8%	€ 3.207.438	10%
Vzw	198	1%	€ 740.142	2%
Totaal	14.410		€ 32.590.290	

¹³ Deze activiteitensectoren zijn gekoppeld aan de economische codes waarvan de indeling is opgelegd bij Verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 die de uitgaven en inkomsten aangeeft.

Een overweldigende meerderheid van de premies gaat naar huishoudens: 83% van alle premies, voor 70% van het totale toegekende bedrag. Deze tendens is stabiel in vergelijking met voorgaande jaren, zowel wat het aantal als het bedrag betreft.

Figuur 4 - Vergelijking van de verdeling van de premies per sector voor 2020, 2021 en 2022

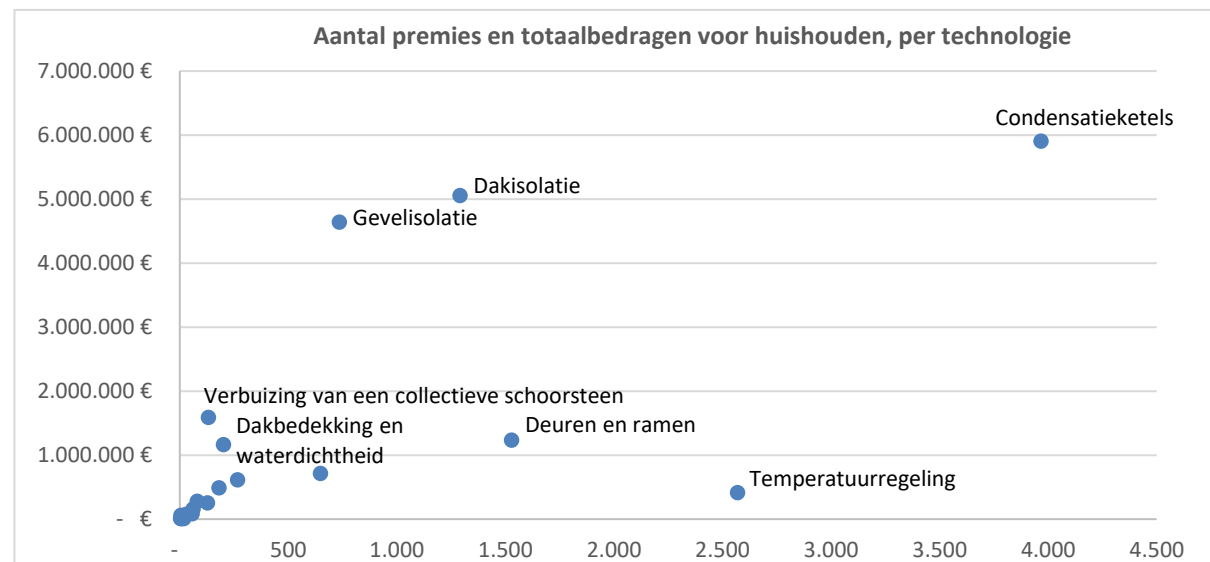
4.2. DE HUISHOUDENS ONDER DE LOEP

4.2.1. TECHNOLOGISCHE KEUZES: DE MEEST TOEGEKENDE PREMIES ZIJN VOOR DE VERVANGING VAN HET VERWARMINGSSYSTEEM EN VOOR DE TEMPERATUURREGELING

Wat het aantal toegekende premies voor huishoudens betreft, worden vooral premies voor condensatieketels (33%) toegekend. Temperatuurregeling (21%) is de op één na meest toegekende premie, gevolgd door het plaatsen en vervangen van deuren en ramen (12%).

Wat de toegekende bedragen betreft, zijn de resultaten enigszins verschillend. De premie voor condensatieketels is met 26% de meest toegekende premie vanuit budgettair oogpunt, gevolgd door dakisolatie met 22%. De top 3 van premies wordt afgesloten door thermische gevelisolatie met 20%. Deze drie premies vertegenwoordigen samen bijna 70% van het toegekende budget.

Figuur 5 - Aantal premies en totaalbedragen voor huishouden, per technologie

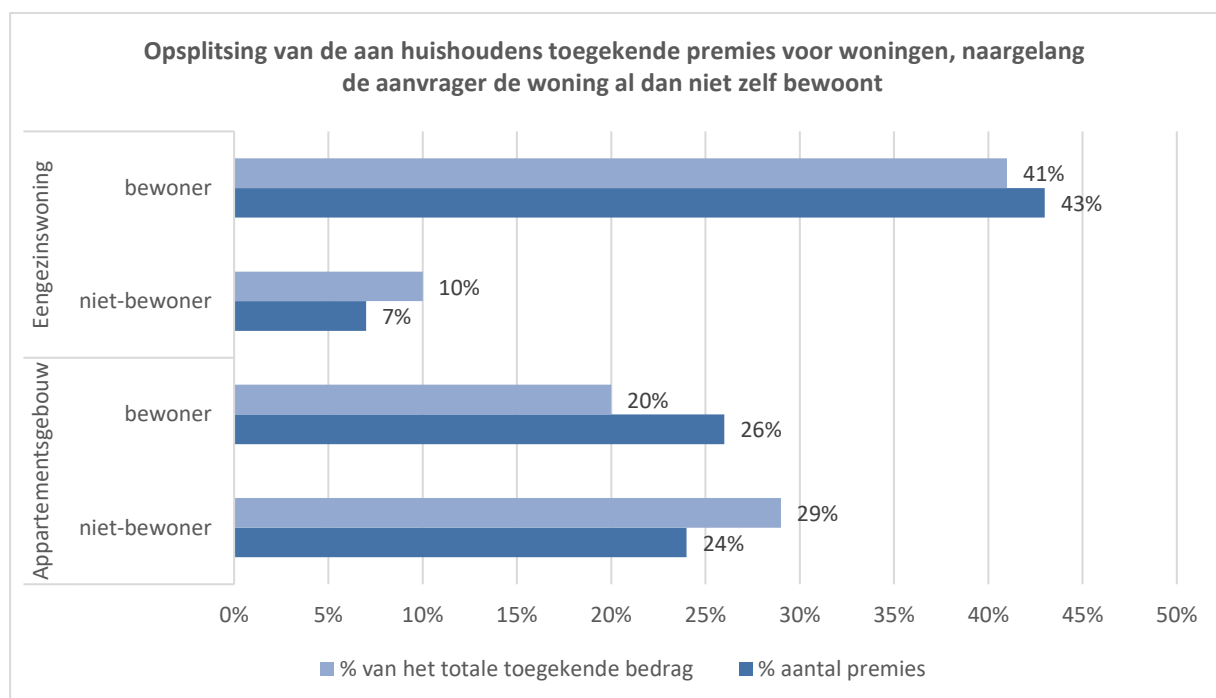

4.2.2. OPSPLITSING BEWONER / NIET-BEWONER

Het begrip 'bewoner/niet-bewoner' is gebaseerd op het gegeven dat het adres waarop de werken plaatsvinden al dan niet hetzelfde is als het adres van de aanvrager. Deze waarde is enkel indicatief, omdat de aanvrager in vele gevallen (totale renovatie bijvoorbeeld) zijn nieuwe woning betreft na voltooiing van de werken, wat dus een vertekend beeld geeft. Bovendien worden de meeste aanvragen voor verenigingen van mede-eigenaars ingediend door de gebouwbeheerders. In dat geval kan het adres van de werken nooit hetzelfde zijn als het adres van de aanvrager, die de woning 'niet bewoont', terwijl de eigenaar van de woning in kwestie wél ter plaatse woont of zal wonen na de werken.

Onderstaande grafiek houdt geen rekening met verenigingen van mede-eigenaars, gebouwbeheerders of residenties, wat een realistischer beeld geeft.

Figuur 6 - Opsplitsing van de aan huishoudens toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont

Een huishouden vraagt vooral premies aan voor het goed dat het bewoont (69%) ten aanzien van het goed dat het niet bewoont. Er is echter een aanzienlijk verschil tussen eengezinswoningen en appartementsgebouwen. In het geval van eengezinswoningen werd 85% van de premies toegekend aan huishoudens die er wonen, terwijl in het geval van appartementsgebouwen slechts 52% werd toegekend aan bewoners.

Het gemiddeld toegekende bedrag verschilt sterk naargelang het huishouden het goed bewoont (€ 1.467) of niet bewoont (€ 2.801). Voor 2022 rees dan ook de vraag wat de bedoeling van niet-bewonende aanvragers was: waren ze van plan om het goed te bewonen nadat de werken voltooid zijn, of wilden ze het verhuren? Met het stelsel van de RENOLUTION-premies zien we dat niet-bewoners voornamelijk eigenaars-verhuurders zijn op het moment dat ze de premie aanvragen.

Sinds 2016 kunnen eigenaars-verhuurders worden ondergebracht in de voorkeurscategorie (categorie III), op voorwaarde dat ze ten minste een van de eerste drie aanbevelingen hebben uitgevoerd van het EPB-certificaat dat werd opgesteld voordat de werken werden uitgevoerd. Voor het budget van 2022 gaat het om 788 aanvragen ter waarde van € 2,6 miljoen (zie punt 5.2).

4.3. DE PRIVÉ EN OPENBARE SECTOR ONDER DE LOEP

4.3.1. ALGEMENE RESULTATEN

Bij de aanvragers van de openbare sector worden de besturen, openbare diensten, overheidsbedrijven en instellingen van openbaar nut gerekend. De privésector omvat op zijn beurt twee grote groepen: bedrijven en vrije scholen.

Vzw's kunnen zowel tot de openbare als de privésector horen.

Tabel 7 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare en privésector (aantal en bedrag)

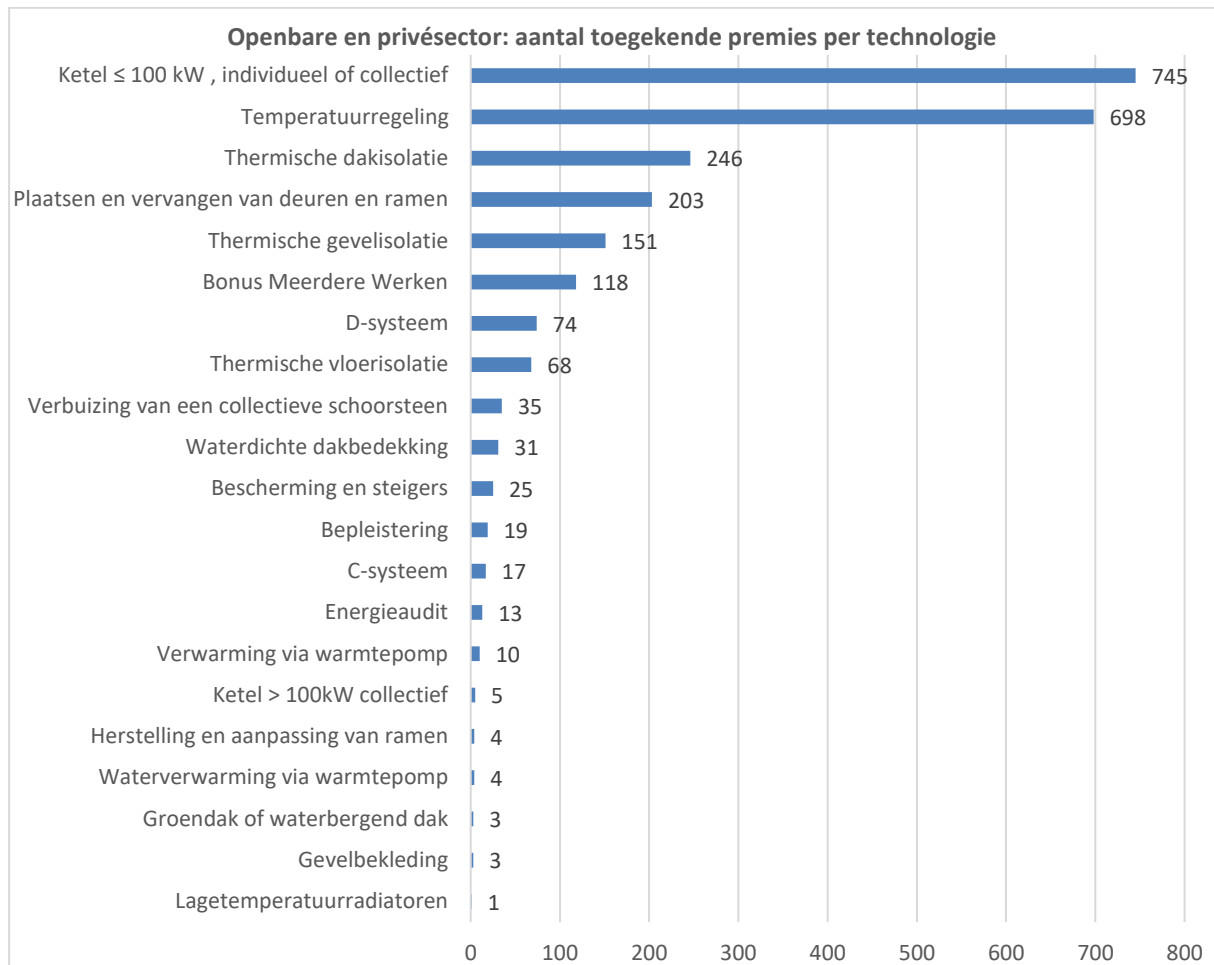
Openbare en privésector	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
SVK	73	€ 291.672
Vzw (niet SVK)	125	€ 448.470
Gemeente	10	€ 96.424
OCMW	4	€ 5.290
School (gemeenteschool + FR + NL)	83	€ 1.222.334
Privébedrijven	1.041	€ 4.603.269
Overheidsbedrijf	26	€ 238.828
Woningfonds	69	€ 80.669
Overheid	91	€ 285.878
OVM	951	€ 2.465.684
Totaal	2.473	€ 9.738.518

Privébedrijven vormen de grootste groep aanvragen buiten de huishoudens (ongeveer 42% van het aantal toegekende premies). Het overgrote deel van de overheidsbedrijven die premies aanvragen zijn OVM's (ongeveer 38%), dat wil zeggen maatschappijen die een sociale woning moeten verschaffen aan personen die aan de toelatingscriteria voldoen. Deze aanvragers ontvangen verhoogde premies in categorie III voor de Energiepremie en in categorie II voor de RENOLUTION-premie.

4.3.2. TECHNOLOGISCHE KEUZES: ENKELE VARIATIES AFHANKELIJK VAN HET AANTAL EN HET BEDRAG

Figuur 7 - Aantal premies toegekend in de openbare sector en de privésector, per technologie

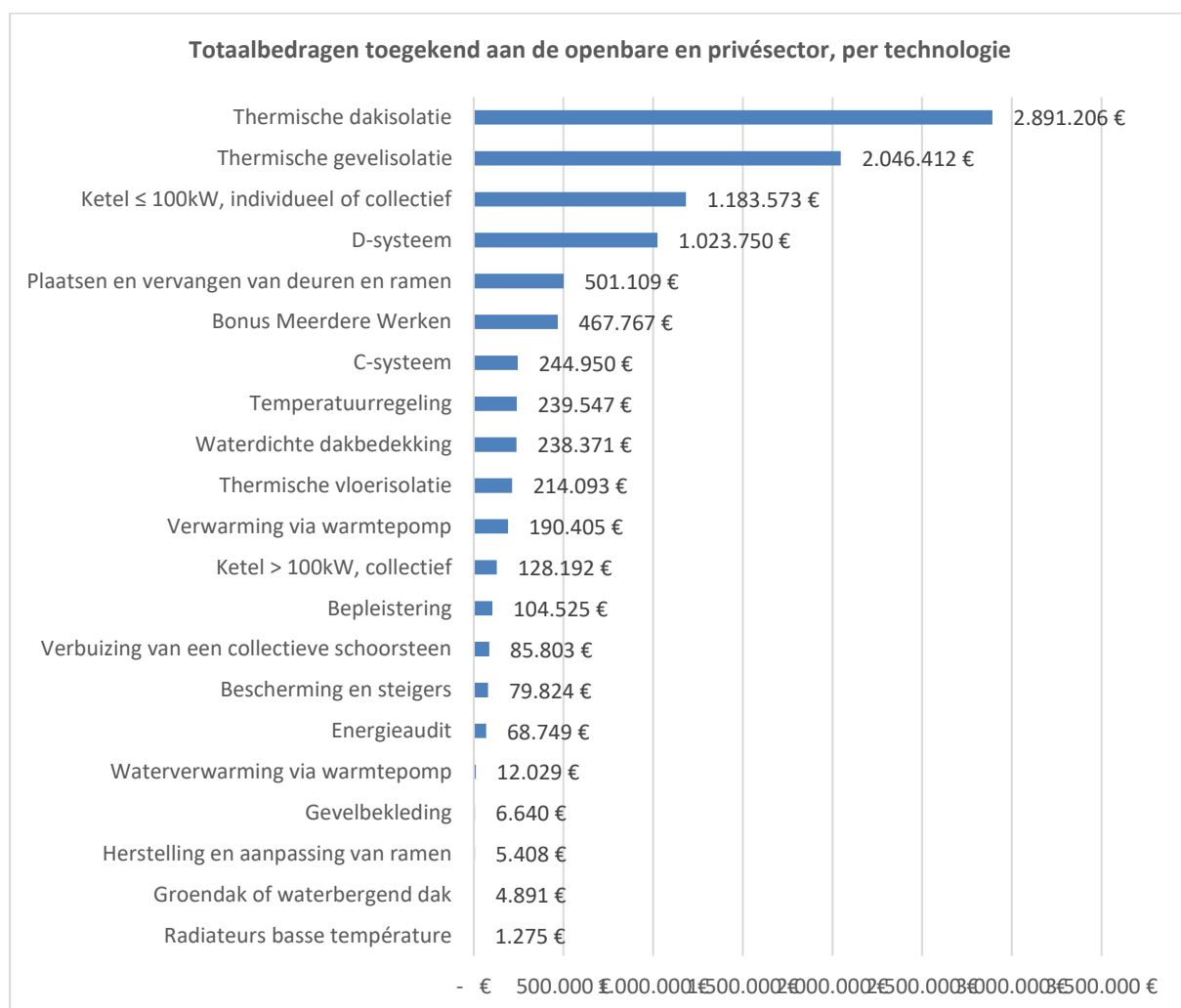
Net als bij de huishoudens zijn de technologische keuzes waar de meeste premies aan worden toegekend verwarmingsketels ≤100 kW, temperatuurregeling en thermische dakisolatie. Deze worden gevolgd door het plaatsen en vervangen van deuren en ramen, thermische gevelisolatie en gecontroleerde mechanische ventilatie (D-systeem).

De premies voor ketels en temperatuurregeling zijn samen goed voor meer dan 58% van het aantal toegekende premies in de openbare en privésector, maar hun bedrag vertegenwoordigt niet meer dan 15% van het totale bedrag.

Wat de bedragen betreft, staat thermische dakisolatie bovenaan de lijst (30%), gevolgd door thermische gevelisolatie (21%) en ketels ≤100kW (12%).

Figuur 8 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare en privésector, per technologie

4.3.3. FUNCTIES EN TYPES GEBOUWEN: BEDRAG HOOFDZAKELIJK TOEGEKEND AAN WOONEENHEDEN

Tabel 8 - Premies toegekend aan de overheidssector en privésector

Openbare en privésector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	897	36%	€ 1.501.699	15%
Appartementsgebouw	1.329	54%	€ 5.367.472	55%
Niet-residentieel gebouw	247	10%	€ 2.869.346	30%
Totaal	2.473		€ 9.738.518	

Van de 2.473 aanvragen hadden er 2.226 betrekking op de residentiële sector, wat neerkomt op ongeveer 90% van het aantal toegekende premies en 70% van het totale toegekende bedrag.

5. WIE KRIJGT DE PREMIES? ANALYSE PER INKOMENSCATEGORIE

5.1. CATEGORIEËN DIE UITGEBREID WORDEN NAAR ALLE DOELGROEPEN

In de onderstaande tabel worden de vier eerder geanalyseerde sectoren weergegeven, waarbij mede-eigendommen uit de sector huishoudens worden geëxtraheerd om de aan hen toegekende premies te benadrukken. Deze tabel geeft de opsplitsing per inkomenscategorie van het aantal en het bedrag van de toegekende premies weer.

Hieruit blijkt dat 60% van het totale toegekende bedrag naar categorie III gaat. In deze categorie gaat bijna 3/4 van het bedrag naar huishoudens, inclusief mede-eigendommen.

Huishoudens komen in
aanmerking voor de drie

Tabel 9 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie

Inkomensc ategorie	Basis – categorie I		Gemiddelde inkomens – categorie II		Lage inkomens – categorie III	
	#	€	#	€	#	€
Huishouden	4106	€ 4.493.939	2.282	€ 3.872.799	5.549	€ 14.485.034
Openbaar	120	€ 357.320	113	€ 509.832	923	€ 2.340.285
Privé	919	€ 3.740.138			200	€ 2.050.801
Vzw	74	€ 240.615			124	€ 499.527
Totaal	5.219	€ 8.832.122	2.395	€ 4.382.631	6.796	€ 19.375.647

De openbare sector, privésector en vzw's worden standaard tot de basiscategorie gerekend.

De doelgroepen (collectiviteiten, mede-eigendommen, SVK's, Woningfondsen, OVM's, ...) ontvangen automatisch verhoogde premies in categorieën II of III, al naargelang ze onder het stelsel van de Energiepremie of de RENOLUTION-premie vallen.

5.2. HET AANTAL PREMIES EN DE PREMIEBEDRAGEN BIJ DE PRIORITAIRE DOELGROEPEN ZIJN IN DUIDELIJK STIJGENDE LIJN

In 2016 besloot de Brusselse Regering drie doelgroepen – collectiviteiten (school, crèche, ...), mede-eigendommen en eigenaars-verhuurders – op te nemen in categorie II of III, al naargelang ze onder het stelsel van de Energiepremie of de RENOLUTION-premie vallen.

Sinds 2020 is het aantal aanvragen van **eigenaars-verhuurders** aanzienlijk gestegen, zowel in aantal als in bedrag.

In 2022 is het aantal **mede-eigendommen** met 21% toegenomen ten opzichte van 2021 en het aan hen toegekende bedrag met ongeveer 15%.

Het aantal premies voor **collectiviteiten** is daarentegen hetzelfde als in 2021.

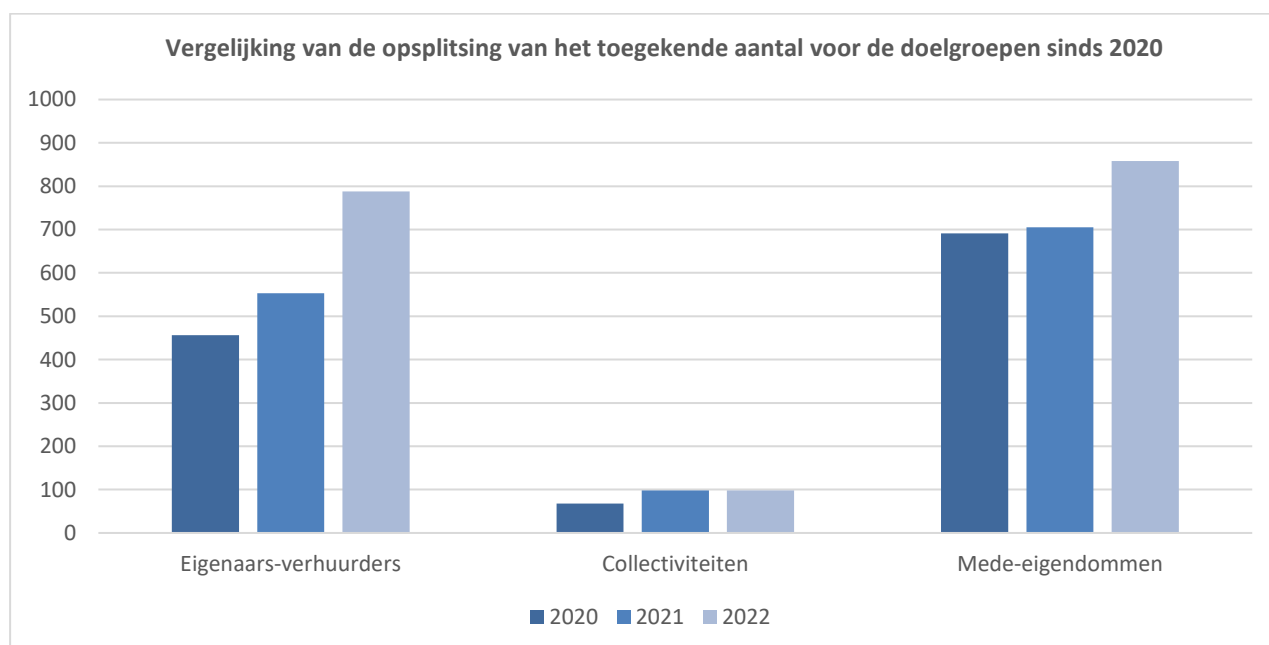

Tabel 10 - Verdeling van het bedrag en van het aantal toegekende premies voor de doelgroepen (voorkeurscategorie)

Doelgroepen	Sector	Aantal	Bedrag
Eigenaars-verhuurders	Huishouden	788	€ 2.670.049
Mede-eigendommen		858	€ 6.223.644
Collectiviteiten	Openbaar	8	€ 99.354
	Privé	71	€ 1.158.694
	Vzw	19	€ 93.859
Totaal		1.744	€ 10.245.601

In totaal werd meer dan € 10 miljoen aan deze doelgroepen toegekend, wat neerkomt op ongeveer 30% van het totale toegekende budget. Dat is een stijging van € 2 miljoen tegenover 2021.

Figuur 9 - Vergelijking van de opsplitsing van het toegekende aantal voor de doelgroepen sinds 2020

Er is een aanzienlijke toename van het aantal eigenaars-verhuurders en, in mindere mate, van het aantal mede-eigendommen vergeleken met voorgaande jaren. Het aantal premies voor collectiviteiten blijft stabiel.

5.3. DE HUISHOUDENS ONDER DE LOEP

5.3.1. ALGEMEEN

Over de afgelopen drie jaar is het gemiddelde bedrag in categorie III gestegen, waardoor de kloof met andere inkomenscategorieën groter is geworden. Het gemiddelde bedrag over alle inkomenscategorieën heen is dit jaar gestegen tot € 1.800, nadat het de afgelopen jaren constant was gebleven.

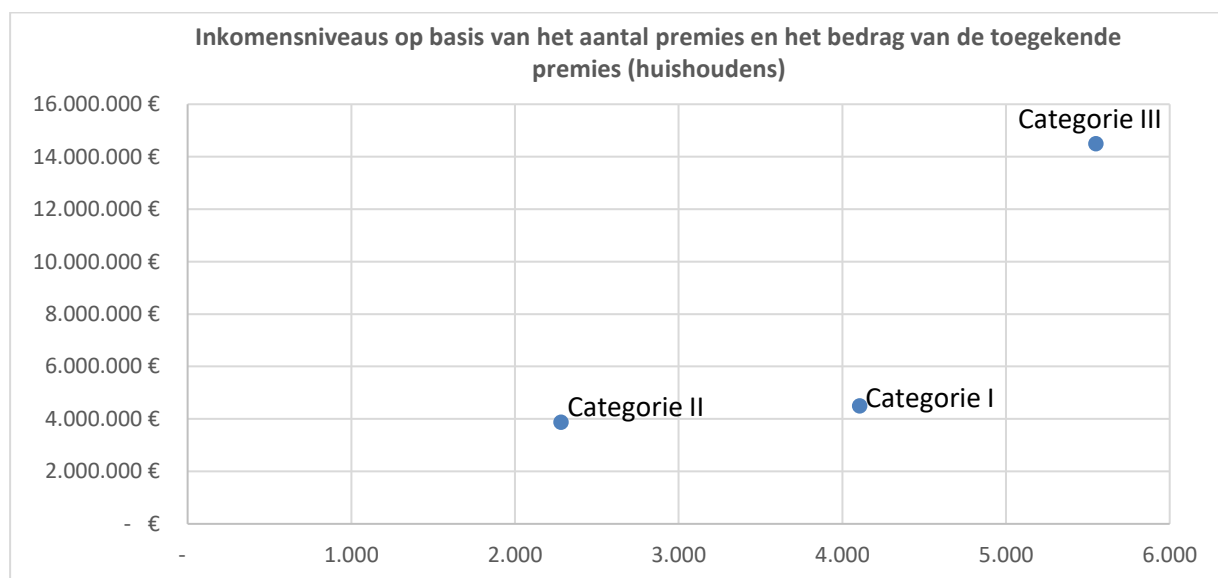

Tabel 11 - Premies toegekend aan huishoudens opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen

Inkomenscategor ie	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag	Gemiddeld bedrag 2022	Gemiddeld bedrag 2021	Gemiddeld bedrag 2020
Categorie I – basis	4.106	€ 4.493.939	€ 1.094	€ 883	€ 978
Categorie II – gemiddelde inkomens	2.282	€ 3.872.799	€ 1.697	€ 1.119	€ 1.135
Categorie III – lage inkomens	5.549	€ 14.485.034	€ 2.610	€ 2.375	€ 2.234
Totaal	11.937	€ 22.851.772	€ 1.801	€ 1.574	€ 1.581

De volgende grafiek geeft de inkomenscategorieën van de huishoudens weer volgens het aantal premies en de toegekende bedragen. Hieruit blijkt duidelijk dat de meeste premies worden toegekend in categorieën I en III. Het in categorie III toegekende bedrag is echter meer dan drie keer zo hoog als het in categorie I toegekende bedrag.

Figuur 10 - Inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de toegekende premies (huishoudens)

5.3.2. TECHNOLOGISCHE KEUZE VAN DE HUISHOUDENS

De Energiepremies bestaan uit 3 hoofdcategorieën: 'Studies', 'Isolatie en ventilatie' en 'Verwarming'. De RENOLUTION-premies vertegenwoordigen op hun beurt 13 premie categorieën waarvan er 8 grotendeels door Leefmilieu Brussel worden behandeld. Ongeacht het premiestelsel wordt de premie categorie gekoppeld aan dienstverlening en studies het minst aangevraagd door huishoudens. In 2022 werden slechts 6 premies toegekend voor energieaudits. De premie die het vaakst wordt toegekend aan huishoudens is de premie voor ketels ≤100 kW, gevolgd door temperatuurregeling. De premies voor het plaatsen en vervangen van deuren en ramen staan op de derde plaats.

Van alle toegekende premies ging 46% naar huishoudens in categorie III, 34% naar huishoudens in categorie I en 20% naar huishoudens in categorie II.

Tabel 12 - Detail van de premies per inkomenscategorie

Type premie	Aantal premies				%		
	I	II	III	Totaal	I	II	III
Energieaudit	1	2	3	6	17%	33%	50%
Gevelbekleding	3	6	5	14	21%	43%	36%
Ketel > 100 kW, collectief		5		5		100%	
Ketel ≤ 100 kW, individueel of collectief	1.575	663	1.729	3.967	40%	17%	44%
Verwarming via warmtepomp	7	2	3	12	58%	17%	25%
Warmwaterboiler op gas	5	4	8	17	29%	24%	47%
Zonneboiler	3			3	100%		
Waterverwarming via warmtepomp	34	8	14	56	61%	14%	25%
Waterdichte dakbedekking	56	57	87	200	28%	29%	44%
Bepleistering	22	21	37	80	28%	26%	46%
Thermische dakisolatie	401	263	626	1.290	31%	20%	49%
Thermische vloerisolatie	71	62	132	265	27%	23%	50%
Thermische gevelisolatie	241	152	341	734	33%	21%	46%
Plaatsen en vervangen van deuren en ramen	516	341	670	1.527	34%	22%	44%
Bescherming en steigers	37	30	60	127	29%	24%	47%
Lagetemperatuurradiatoren	6		5	11	55%		45%
Temperatuurregeling	903	463	1.202	2.568	35%	18%	47%
Herstelling en aanpassing van ramen	26	9	25	60	43%	15%	42%
C-systeem	8	3	17	28	29%	11%	61%
D-systeem	50	55	75	180	28%	31%	42%
Groendak of waterbergend dak	5	1	2	8	63%	13%	25%
Verbuizing van een collectieve schoorsteen	11	33	87	131	8%	25%	66%
Anders (BMW, Z10 en C8)	125	102	421	648	19%	16%	65%
Totaal	4.106	2.282	5.549	11.937	34%	20%	46%

6. DE (INDIVIDUELE EN COLLECTIEVE) WONING ONDER DE LOEP

6.1. ALGEMENE RESULTATEN

De 'dekkingsgraad' is de verhouding tussen het bedrag van de toegekende premie en de overeenkomstige investering die de aanvrager aanduidt of die bepaald wordt op basis van de voorgelegde facturen en offertes. Het betreft een eenvoudige berekening die niet alle energiebesparingen weergeeft die het premiesysteem oplevert (de terugverdiengraad van de investering).

Tabel 13 - Woningpremies: dekkingsgraad

Woningen – Werken (zonder premies Audit en Periodieke EPB-controle)			
Aantal premies	Toegekend totaalbedrag	Totaalbedrag van de investeringen waarvoor een premie werd toegekend	Dekkkingsgraad
13.388	€ 28.468.053	€ 106.962.589	27%

Het betreft dus niet de totale investering in de werken, maar het deel waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van het premiebedrag. Dit cijfer is ook gebaseerd op de gegevens die de aanvrager verstrekt of die intern berekend worden op basis van de informatie die te vinden is op de offertes, de vorderingsstaten en/of de facturen. Het is niet altijd mogelijk om een precieze berekening te maken of om de juiste informatie te verkrijgen van de aanvrager.

De dekkingsgraad van 27% is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren (22% in 2021 en 25% in 2020).

6.2. DE BOUWPLAATSEN: HOEVEEL BOUWPLAATSEN ZIJN BIJ DE PREMIES BETROKKEN?

De bouwplaatsen worden gedefinieerd door het adres van de werken dat wordt opgegeven in de premieaanvragen. Elke bouwplaats kan meerdere premies ontvangen en de indiening van deze meervoudige dossiers wordt vergemakkelijkt door de invoering van het eengemaakte formulier in 2017. In 2022 werden 13.388 premies voor werken in woningen uitgekeerd, voor 7.206 bouwplaatsen tegenover 7.156 in 2021 en 7.148 in 2020. Deze premies waren goed voor een totaalbedrag van € 28.468.053.

Blijven we bij de cijfers over bouwplaatsen en het aantal verbonden premies, zien we op 7.206 getelde werven dat:

- 49% van de bouwplaatsen gekoppeld is aan een enkel premieaanvraagdossier (1 type werkzaamheden);
- 37% van de bouwplaatsen gekoppeld is aan 2 premieaanvraagdossiers;
- 14% van de bouwplaatsen gekoppeld is aan 3 premieaanvraagdossiers.

7. WAAR ZIJN DE ENERGIE- EN RENOLUTION-PREMIES WERKZAAM? PREMIES IN DE GEMEENTEN

7.1. ALGEMENE RESULTATEN

Tabel 14 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente

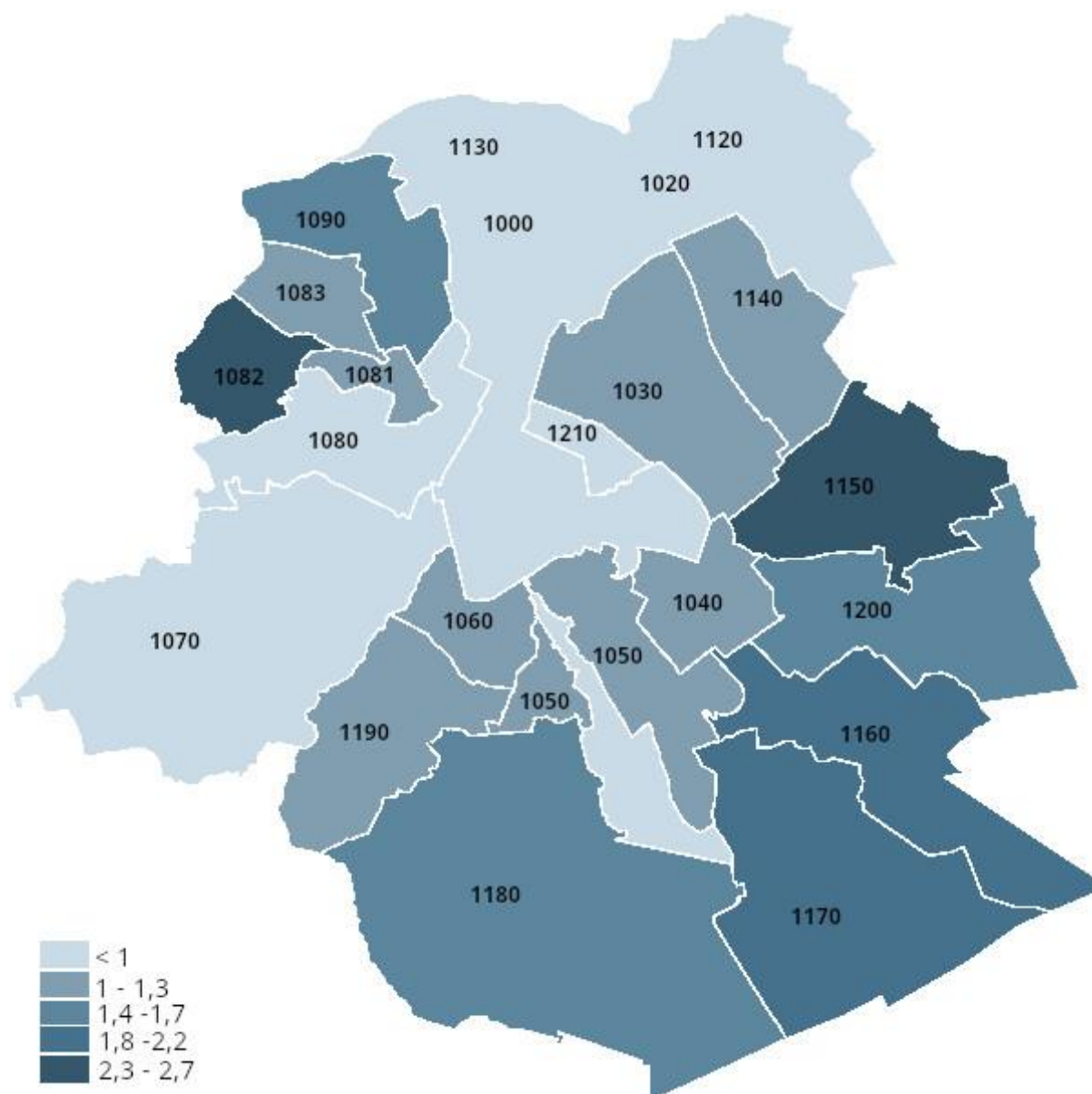
Gemeente	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
Anderlecht (1070)	1.005	€ 3.048.365
Oudergem (1160)	730	€ 1.247.524
Sint-Agatha-Berchem (1082)	254	€ 400.734
Brussel (Stad) (1000, 1020, 1120, 1130)	1.441	€ 4.220.708
Etterbeek (1040)	873	€ 2.155.337
Evere (1140)	381	€ 797.396
Vorst (1190)	717	€ 1.370.726
Ganshoren (1083)	297	€ 377.141
Elsene (1050)	1.103	€ 2.917.930
Jette (1090)	612	€ 1.075.369
Koekelberg (1081)	169	€ 315.084
Sint-Jans-Molenbeek (1080)	648	€ 1.498.400
Sint-Gillis (1060)	674	€ 1.225.727
Sint-Joost-ten-Node (1210)	175	€ 261.502
Schaarbeek (1030)	1.384	€ 2.943.387
Ukkel (1180)	1.278	€ 3.242.445
Watermaal-Bosvoorde (1170)	992	€ 1.286.986
Sint-Lambrechts-Woluwe (1200)	886	€ 2.560.385
Sint-Pieters-Woluwe (1150)	791	€ 1.645.144
Totaal	14.410	€ 32.590.290

7.2. ENERGIE- EN RENOLUTION-PREMIES VOOR WONINGEN IN DE GEMEENTEN

In verhouding tot het aantal woningen op het gemeentelijk grondgebied zijn de bouwplaatsen voor woningen die premies genieten talrijker in de gemeenten van de tweede stadskroon, net als in de voorgaande jaren.

Figuur 11 - Opsplitsing van de bouwplaatsen voor woningen die Energie- en RENOLUTION-premies genieten volgens het totaal aantal woningen per gemeente

Net als de vorige jaren stellen we vast dat ongeveer 1,2% van de woningen van het gewest dit jaar één of meer premies heeft ontvangen. In de gemeente Watermaal-Bosvoorde ontving dit jaar 4% van de woningen minstens één premie, wat een record is.

DEEL II: ANALYSE VAN DE INTRODUCTIEGRAAD VAN HET JAAR 2022 EN VAN HET ADMINISTRATIEVE BEHEER VAN HET PREMIESTELSEL

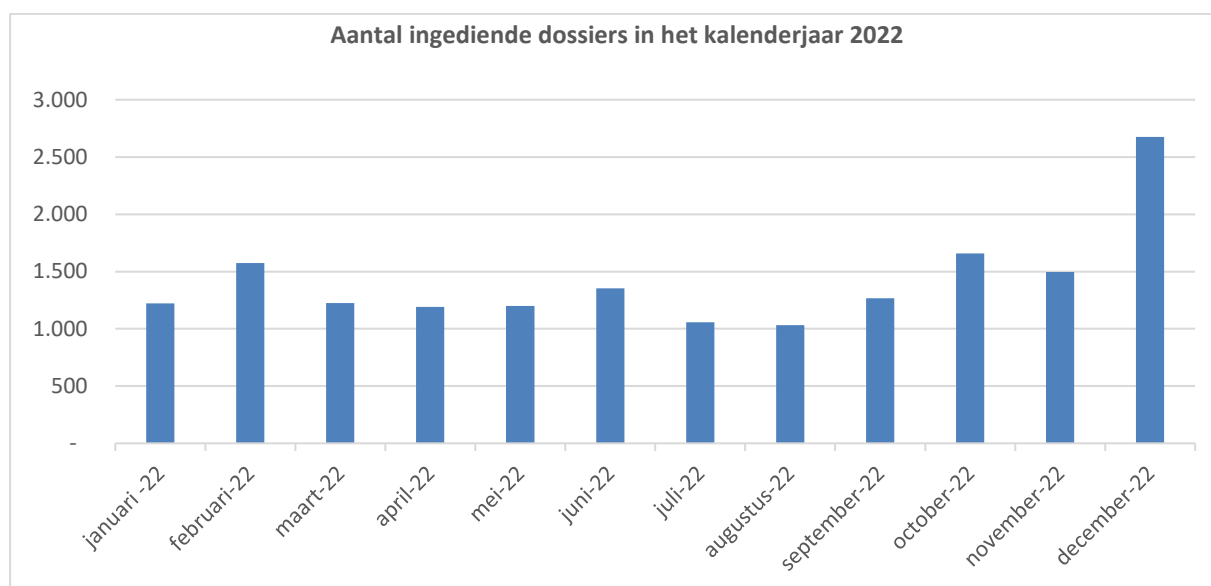
In dit deel analyseren we de stadia die de premies doorlopen, vanaf het indienen van de aanvraag bij het departement dat belast is met het beheer van de Energie- en RENOLUTION-premies tot de betaling door de GOB na de goedkeuring van de dossiers door de dienst Subsidies. Deze verschillende analyses zijn gericht op:

- de indieningsgraad ;
- de behandelingsgraad ;
- de betalingsgraad ;
- de klachtengraad.

1. ANALYSE VAN DE INDIENINGSGRAAD

De indieningsgraad komt overeen met het aantal per maand ingediende dossiers. Dit geeft een beeld van de algemene activiteit van de aanvragers gedurende het bestudeerde jaar.

Figuur 12 - Aantal ingediende dossiers in het kalenderjaar 2022 volgens status

Het aantal dossiers dat in 2022 is ingediend, vertegenwoordigt een maandelijks gemiddelde van iets meer dan 1.400 dossiers. De afgelopen drie jaar was er een gestage toename, die in 2022 lijkt te stabiliseren. De cijfers van dit jaar zijn vrijwel identiek aan die van vorig jaar. Sinds de termijn om een dossier in te dienen is verlengd tot 12 maanden, is de indieningsgraad in de loop van het jaar relatief stabiel gebleven. Terwijl er in augustus een daling is wegens de vakantie en het bouwverlof, is de indieningsgraad zoals altijd het hoogst in december. Dit jaar bereikt de piek van december een record met bijna 2.700 ingediende dossiers.

In 2022 werd ongeveer 15% van de dossiers geweigerd.

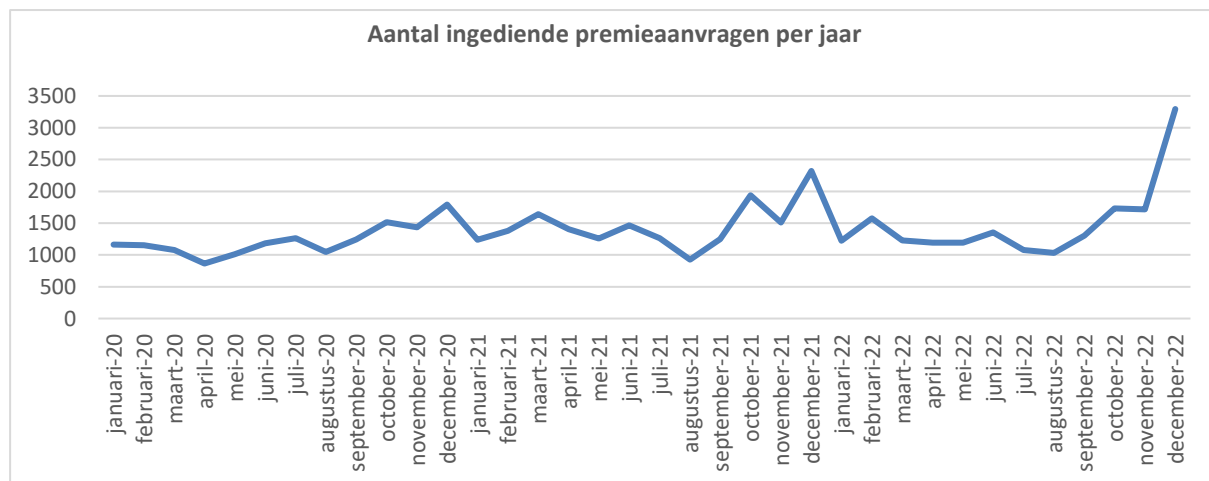

De onderstaande tabel toont de voornaamste redenen voor de weigering van premies in 2022. Als we alleen naar die voornaamste redenen kijken, wordt 43% van de dossiers geweigerd omdat de gevraagde aanvullende documenten niet worden ontvangen binnen de gestelde termijn (60 of 90 dagen, afhankelijk van het stelsel). In 26% van de gevallen heeft de weigering te maken met verwarring tussen de Energie- en RENOLUTION-premiestelsels en 16% heeft betrekking op aanvragen die eerder al waren geweigerd en opnieuw zijn ingediend.

Tabel 15 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2022

Reden van weigering	Aantal weigeringen
Aanvullende informatie niet ontvangen binnen de gestelde termijn.	3.001
Premieaanvraag in het verkeerde stelsel aangevraagd. Verwarring tussen RENOLUTION- en Energiepremies.	1.797
De premieaanvraag is een dubbel van een aanvraag die in het verleden werd geweigerd.	1.145
Premieaanvraag voor minder dan € 250, het minimumbedrag voor RENOLUTION-premies.	511
De premieaanvraag werd niet binnen 12 maanden volgend op de facturatedatum ingediend.	493

Figuur 13 - Aantal ingediende premieaanvragen per jaar

In de afgelopen drie jaar werden gemiddeld 1.400 dossiers per maand ingediend. Het is echter opvallend dat het begin en einde van het jaar vaak gepaard gaan met een hogere indieningsgraad. Bovendien wordt december 2022 gekenmerkt door bijna 2,5 keer zoveel aanvragen als gemiddeld.

Zoals elk jaar is er ook tijdens de zomervakantie een vertraging in de indiening van dossiers. Die vertraging was bijzonder sterk in 2021.

2. ANALYSE VAN DE BEHANDELINGSGRAAD

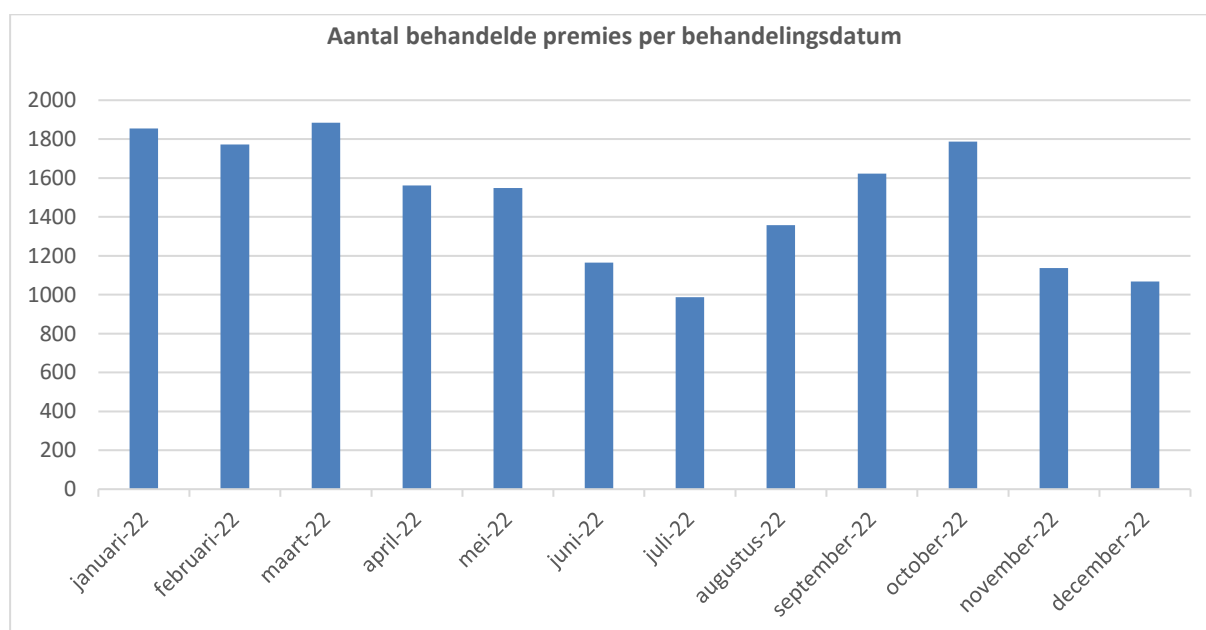
2.1 WORKFLOW VOOR TE BEHANDELEN EN TE BETALEN DOSSIERS

Voor de begunstigde van de premie vormt de periode tussen de indiening van de aanvraag en de ontvangst van het goedgekeurde bedrag één geheel. Voor de premiebeheerder is deze periode opgesplitst in twee tijdstappen: de technisch-administratieve behandeling en de vastlegging/effectieve betaling. Deze splitsing wordt verklaard door het feit dat deze twee delen door twee verschillende entiteiten worden uitgevoerd: de behandeling is voor rekening van het departement RENOLUTION-premies terwijl de dienst Subsidies instaat voor het beheer van de betalingen. Deze dienst controleert en valideert de bedragen die zijn toegekend door het departement RENOLUTION-premies. Zij sturen de gevalideerde betalingsborderellen naar de GOB, die de betaling uitvoert.

2.2 ANALYSE VAN DE AFGESLOTEN DOSSIERS

De administratieve en technische behandeling van de premies gebeurt doorlopend van 2 januari tot en met 24 december. De beoordeling van de efficiëntie van de premiebehandeling gebeurt per kalenderjaar, ongeacht het premiestelsel en de behandelingsstatus van de premies (toegekend, geweigerd of uitbetaald). In 2022 heeft het departement RENOLUTION-premies in totaal 17.747 premies behandeld, waarvan er 3.569 werden geweigerd. Het tempo waarin het departement de premieaanvragen behandelt, bereikte in 2022 gemiddeld 1.480 premies/maand. We zien een gestage toename ten opzichte van de voorgaande jaren (1.300 in 2021 en 1.150 in 2020).

Figuur 14 - Aantal behandelde premies per behandelingsdatum

Van jaar tot jaar stellen we vast dat in het eerste trimester doorgaans de dossiers worden behandeld die op het einde van het voorgaande jaar of het begin van het lopende jaar werden ingediend. Opmerkelijk is het duidelijke verschil tussen het record aantal ingediende dossier in december 2022 en het aantal behandelde dossiers in dezelfde maand. Dat laatste cijfer was het op één na laagste van het jaar, als gevolg van de jaarlijkse sluiting van de overheidsdienst tussen 25 en 31 december.

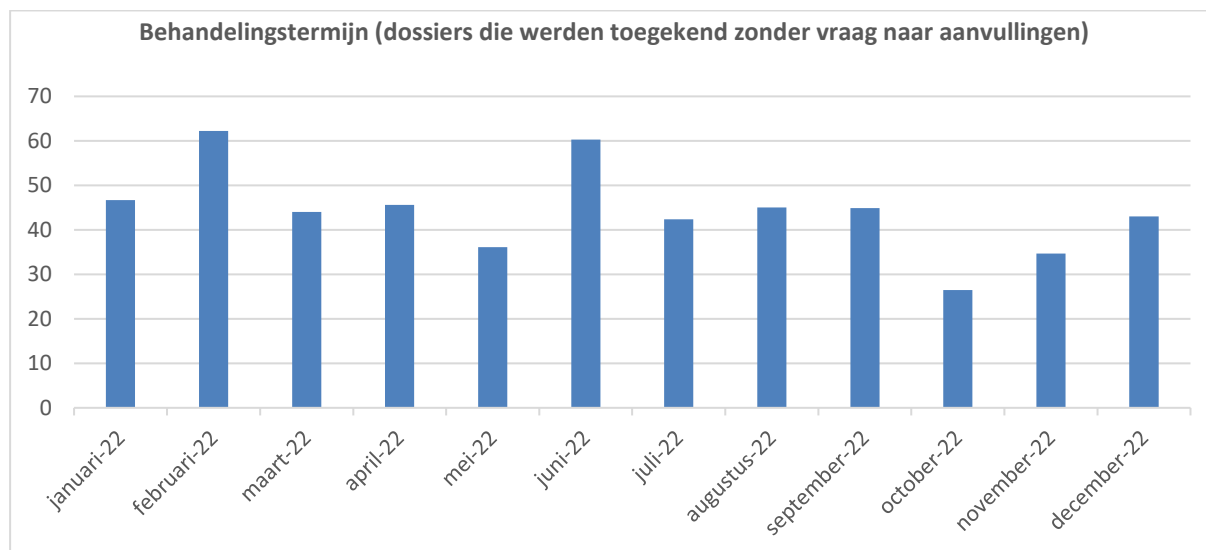
3. ANALYSE VAN DE BEHANDELINGSTERMIJN

De behandelingstermijn is de tijd tussen de indieningsdatum en de beslissingsdatum. In een normale periode moet een beslissing met betrekking tot een energiepremieaanvraag worden genomen binnen een termijn van 60 dagen na de datum waarop Leefmilieu Brussel de aanvraag ontvangt, in overeenstemming met de termijn die wordt gedefinieerd in het besluit. Voor de RENOLUTION-premies is de behandelingstermijn 90 werkdagen.

Als het dossier evenwel onvolledig is, gaat er een brief uit met vermelding van de ontbrekende elementen. Op dat ogenblik wordt de termijn van 60 of 90 dagen opgeschort. Hij gaat pas weer in bij de ontvangst van de aanvullende informatie, tot aan de behandeling ervan.

De meeste behandelde aanvragen worden goedgekeurd of geweigerd zonder dat er om aanvullende informatie hoeft te worden gevraagd. Nadat de gemiddelde behandelingstermijn voor dit soort dossiers in 2021 was toegenomen (53 dagen met een maximum van 75 dagen), is deze in 2022 licht gedaald (gemiddeld 44 dagen met een maximum van 62 dagen). Zoals hierboven vermeld, is het aantal ontvangen dossiers per maand stabiel gebleven sinds 2021.

Figuur 15 - Behandelingstermijn (dossiers die werden toegekend zonder vraag naar aanvullingen)

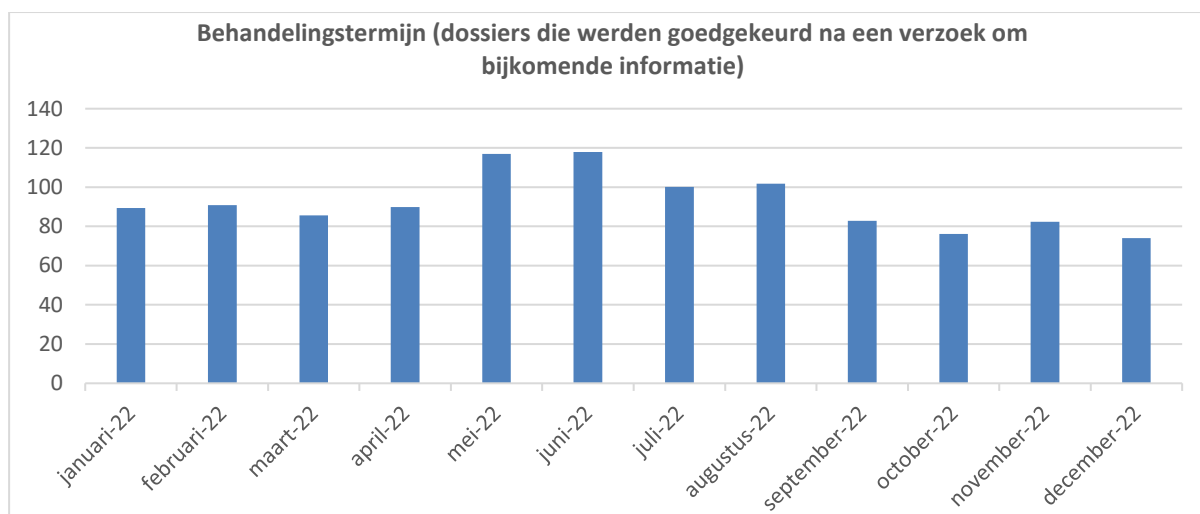

Sommige dossiers moeten tijdens de behandeling een procedure voor het aanvragen van aanvullende informatie doorlopen. Voor 43% van de behandelde (toegekende of geweigerde) dossiers is er ten minste één verzoek om aanvullende informatie. Dat is een daling van 6% ten opzichte van 2021.

De onderstaande grafiek toont de behandelingstermijn tussen de indiening van de dossiers en de uiteindelijke beslissing, zonder rekening te houden met de opschorting van de termijn tussen het verzoek om aanvullende informatie en de ontvangst van deze informatie. Dit verklaart waarom de totale termijn langer dan 60 of 90 dagen kan zijn.

Figuur 16 - Behandelingstermijn (dossiers die werden goedgekeurd na een verzoek om bijkomende informatie)

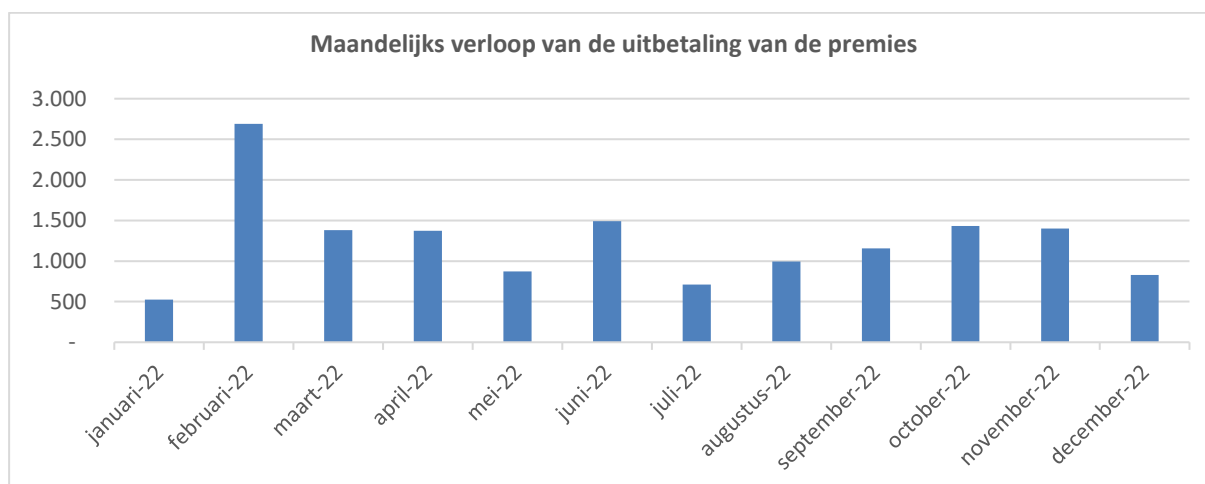

In dit geval bedraagt de gemiddelde behandelingstermijn ongeveer 92 dagen, met een piek in juni 2022, toen de behandeling 118 dagen duurde. Deze termijnen komen overeen met die van vorig jaar.

4. ANALYSE VAN DE BETALINGSGRAAD

Het werk van het departement RENOLUTION-premies is afgelopen zodra er een eindbeslissing wordt genomen over een bepaald dossier. De dienst Subsidies neemt het dan over. De volgende grafiek geeft een overzicht van de uitbetaalde dossiers en de dossiers die wachten op uitbetaling die door deze dienst in de loop van het jaar werden gevalideerd.

Figuur 17 - Maandelijks verloop van de uitbetaling van de premies

In tegenstelling tot 2021, toen in januari een record aantal van 1.300 premiebetalingen werd gedaan, was januari 2022 de maand waarin de minste premies werden betaald, namelijk 527. Aan de andere kant was er een recordpiek in betalingen in februari 2022, met bijna 2.700 betaalde premies. De tweede maand met het hoogste aantal betalingen was juni, met bijna 1.500 betaalde premies. Het aantal betaalde premies voor de andere maanden is relatief stabiel, met uitzondering van juli. Gemiddeld worden 1.240 premies per maand uitbetaald.

5. ANALYSE VAN DE KLACHTENGRAAD

In 2022 heeft het departement RENOLUTION-premies 17.747 premies behandeld. De dienst technisch beheer en klachtenbeheer heeft tijdens het kalenderjaar 249 klachten gekregen met betrekking tot afgesloten dossiers. Dit aantal is aanzienlijk gestegen ten opzichte van vorig jaar (182 klachten). 1,4% van de behandelde premies geeft dit jaar aanleiding tot een klacht, tegenover 1,2% vorig jaar.

De belangrijkste redenen waarom klacht werd ingediend:

- betwisting van de beslissing tot weigering van de premieaanvraag;
- betwisting van het toegekende bedrag.

149 van de 249 klachten (60%) hebben geleid tot een heropening van het dossier ten gunste van de aanvrager. De overige klachten werden verworpen, vooral om de volgende redenen:

1. de premieaanvraag werd te laat ingediend of de aanvullende informatie werd niet tijdig toegestuurd (51%);
2. de aanvraag voldoet niet aan de technische voorwaarden van de premie (15%);
3. de klacht werd ingediend na de wettelijke termijn van 30 dagen voor Energiepremies en 60 dagen voor RENOLUTION-premies (13%).

De 149 heropeningen van premiedossiers hadden voornamelijk 3 motivaties:

1. er werd een fout begaan bij de behandeling (fout bij de berekening van het bedrag, bijlage niet in aanmerking genomen, enz.) (43%);
2. de aanvraag gebeurde wel degelijk binnen de gestelde termijn of de bijkomende informatie werd tijdig ingediend (21%);
3. verkeerde interpretatie van de aanvrager (14%).

6. ADMINISTRATIEF BEHEER VAN DE DIENST INFO-LEEFMILIEU, EXTERNE INSTANTIES (HOMEGRADE, FACILITATOR, NETWERK WONEN) EN HET BACKOFFICE-BEHEER VAN HET DEPARTEMENT RENOLUTION-PREMIES

6.1. DE DIENST INFO-LEEFMILIEU

De dienst Info-Leefmilieu (DIL) is bereikbaar van maandag tot vrijdag, telkens van 9 tot 12 uur en van 14 tot 17 uur.

- Telefonisch: 02/775.75.75
- Per e-mail: info@leefmilieu.brussels

Wij konden om twee belangrijke redenen geen gegevens over deze dienst verzamelen:

- De dienst werd dit jaar geherstructureerd, zodat we geen cijfers konden verzamelen;
- De DIL sloot zijn deuren voor het publiek door de gezondheidscrisis, zodat er in 2022 geen bezoek ter plaatse was.

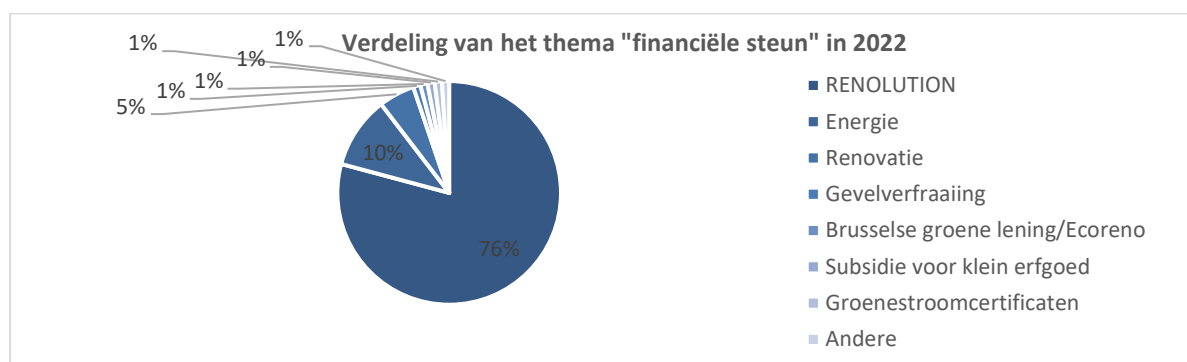

6.2. HOMEGRADE, FACILITATOR, NETWERK WONEN

HOMEGRADE

Homegrade is het advies- en begeleidingscentrum voor huisvesting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het richt zich tot alle gezinnen, huurders en eigenaars, die de kwaliteit van hun woning wensen te verbeteren. Het krijgt steun van Leefmilieu Brussel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2022 ontving Homegrade 23.639 aanvragen, waaronder 18.148 verzoeken om informatie en 5.491 opvolgingsverzoeken. Deze aanvragen werden via drie kanalen ingediend: 52% via telefoon, 39% via e-mail en 9% via een bezoek ter plaatse. Meer dan 11.000 van deze contacten, d.w.z. 46%, hadden betrekking op financiële steun. Voor dit thema was de verdeling als volgt:

Figuur 18 - Verdeling van het thema "financiële steun" in 2022

FACILITATOR

De Facilitator is de begeleidingsdienst voor professionals van Leefmilieu Brussel. Deze dienst behandelde 1.216 dossiers met betrekking tot premies. Het belangrijkste communicatiekanaal is de telefoon (52%), gevolgd door e-mail (46%). 861 dossiers hadden betrekking op de procedure/administratie, gevolgd door vragen over het budget (105 dossiers) en dossiers die meerdere onderwerpen bevatten (94 aanvragen). De belangrijkste aanvragers zijn VME's en gebouwbeheerders (34%), architecten en studiebureaus (17%) en handelsbedrijven (13%).

NETWERK WONEN

Netwerk Wonen bestaat uit negen verenigingen die actief zijn op het gebied van stadsvernieuwing en de bewoners ertoe aanmoedigen deel te nemen aan de heropleving van hun wijk. In 2022 hadden ze 2.836 aanvragers. 57% van de aanvragers zijn eigenaars-bewoners. 20% van de initiële aanvragen heeft betrekking op Energie- en RENOLUTION-premies. Het belangrijkste onderwerp is financiële steun (alle soorten premies). Het komt in 32% van de aanvragen aan bod, waarvan 22% voor RENOLUTION-premies en 4% voor Energiepremies. De verenigingen krijgen vooral vragen over thermische isolatie (14%), daken (11%) en ramen (11%).

Er waren ongeveer 12.600 interventies door de verenigingen. In 16% van de gevallen verstrekten ze informatie over financiële steun, in 6% hielpen ze bij het indienen van een premieaanvraag, in 4% gaven ze een raming van de premie en in 3% volgden ze premiedossiers op.

6.3. DEPARTEMENT RENOLUTION-PREMIES

Het departement RENOLUTION-premies antwoordt ook op een hele reeks technische of administratieve vragen afkomstig van technisch deskundigen van de gemeenten, van burgers of van adviescentra zoals Homegrade. In 2022 werden 3.068 e-mails ontvangen (3.300 in 2021), waarvan ongeveer 64% betrekking had op een reeds ingediend dossier.

DEEL III: ANALYSE VAN DE ENERGIEBESPARINGEN DIE DE ENERGIE- EN RENOLUTION-PREMIES SINDS 2012 HEBBEN OPGELEVERD

1. METHODE

In de berekeningsmethode van de energiebesparingen dankzij de Energie- en RENOLUTION-premies zijn de meeste soorten premies verrekend sinds hun invoering in 2004. Deze methode vertrekt van de gegevens in de Energie- en RENOLUTION-premiegegevensbank, maar gaat eveneens uit van een aantal hypothesen. Hierna volgt een (onvolledige) lijst van de variabelen waarvoor een hypothetische waarde gekozen moest worden:

- de thermische-transmissiecoëfficiënt (U) vóór de werken of de installatie;
- de gemiddelde binnen- en buitentemperaturen tijdens het verwarmingsseizoen;
- de verwarmingsduur tijdens het verwarmingsseizoen;
- het globale rendement van een verwarmingsinstallatie;
- het standaardverbruik en de gemiddelde oppervlakte van een woning;
- ...

Doorgaans berekent men de energiebesparing door het energieverbruik na de werkzaamheden/installatie af te trekken van het energieverbruik vóór de werken/installatie. Deze in GWh uitgedrukte besparing wordt per soort van premie en per jaar berekend. De besparing wordt ook vertaald naar besparing aan broeikasgassen. Men gaat er dan van uit dat alle uitstoot CO₂ is en dat een GWh bespaarde energie overeenstemt met 215 ton vermeden CO₂.

Het is eveneens interessant de besparing die men over de totale looptijd van de gebruikte technologie realiseert te berekenen. Deze looptijd werd voor elk type van premie geraamd en strekt zich uit over 10 (premie temperatuurregeling) tot 30 jaar (isolatiepremies). Vertrekkend van dit resultaat verkrijgen we de hoeveelheid bespaarde energie per uitgekeerde euro premie.

Voor de meeste premiesoorten beschikken we slechts over nauwkeurige becijferde gegevens vanaf 2012. Vanaf deze datum werden de technische gegevens ingevoerd door Leefmilieu Brussel. Voorheen werd het systeem van de Energiepremies begeleid door SIBELGA (2004-2011). Met deze gegevens zullen we de energiebesparingen kunnen berekenen. Daarentegen nemen we als hypothese, wegens het ontbreken van gegevens buiten het aantal premies die voor de periode 2004-2011 werden toegekend, dat de besparing door alle premiesoorten in die jaren overeenkomt met de gemiddelde besparing per premie voor de jaren 2012 tot 2016, vermenigvuldigd met het aantal premies voor de jaren 2004 tot 2011.

2. ENERGIEBESPARING (GWH) PER JAAR EN PER SOORT PREMIE

Tabel 16 – Energiebesparing (GWh), per jaar en per soort premie

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dakisolatie	28,53	33,49	40,92	46,73	39,7	35,7	46,17	38,86	49,91	42,24	45,19
Muurisolatie	5,7	8,79	15,18	10,46	10,68	8,79	8,5	7,88	10,41	9,98	12,42
Vloerisolatie	1,43	1,27	2,06	2,01	1,9	1,61	2,01	2,72	2,51	2,18	3,11
Superisolerende beglazing	13,41	14,85	14,78	12,8	11,07	8,77	9,61	6,9	8,22	8,55	8,69
Passief of lage-energie	0,41	1,83	1,31	8,38	2,63	0,25	-	-	0,13	-	-
Verwarmingketel	4,85	6,68	6,25	6,39	6,73	6,45	7,85	8,9	11,97	12,47	12,97
Temperatuurregeling	1,53	1,77	2,02	2,6	1,91	1,54	2,61	2,8	3,75	4,15	3,91
Warmtepomp	0,09	0,21	0,26	0,22	0,11	0,05	0,32	0,11	0,57	1,56	0,56
Zonneboiler	0,39	0,31	0,2	0,17	0,1	0,04	0,05	0,06	0,01	0,9	0,01
Fotovoltaïsch systeem	0,04	0,08	0,05	0,27	0,26	-	-	-	-	-	-
Warmtekrachtkoppeling	0,49	0,23	1,14	0,73	0,26	-	-	-	-	-	-
Relighting	0,55	0,66	0,7	0,41	0,88	-	-	-	-	-	-
Frequentieregelaar	0,09	0,02	0,02	0,03	0,01	-	-	-	-	-	-
Efficiënte huishoudapparaten	1,1	1,12	1,12	1,88	0,42	-	-	-	-	-	-
Totaal	58,59	71,32	86,01	93,05	76,63	63,21	77,12	68,24	87,47	81,14	86,85

De tabel geeft de energiebesparing weer over het jaar waarin de premie werd uitbetaald. Deze besparing wordt uiteraard gecumuleerd over de looptijd van de investering (zie punten 3 en 4).

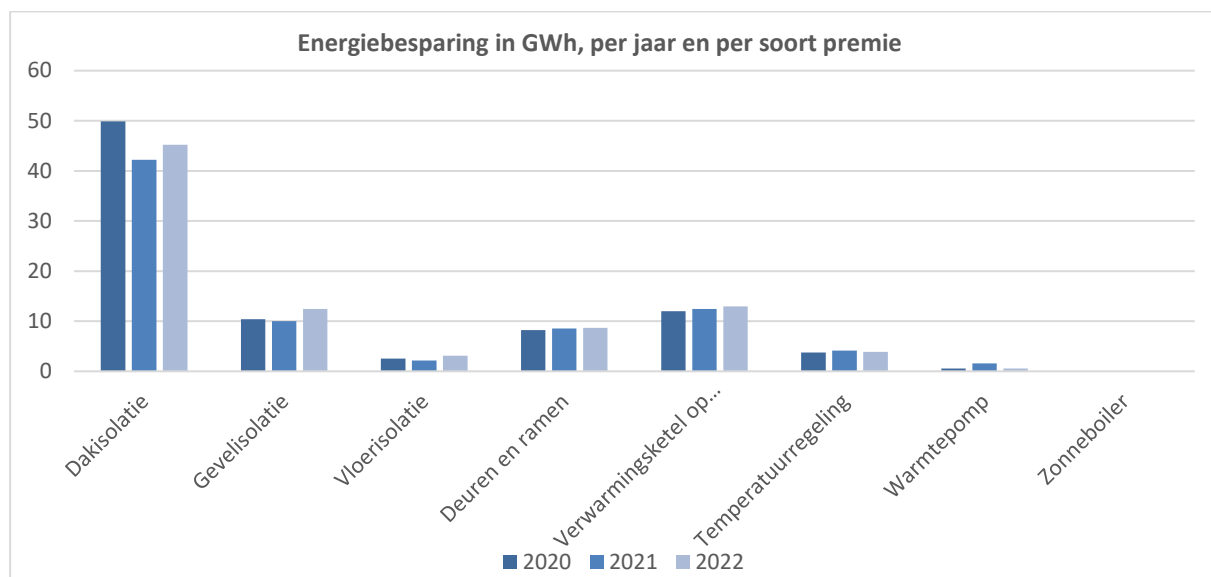
Het totale Brusselse energieverbruik bedroeg 18.286 GWh in 2021¹⁴. De gebouwen (tertiair en residentieel) nemen meer dan 76% van dit verbruik voor hun rekening, of ongeveer 13.902 GWh. Een gemiddeld Brussels huishouden verbruikt ongeveer 12.091¹⁵ kWh per jaar. Dankzij de Energie- en RENOLUTION-premies werd dit jaar het verbruik van ongeveer 7.183 Brusselse huishoudens uitgespaard.

¹⁴ Energiebalans 2021 – Brussels Hoofdstedelijk Gewest – 2023

¹⁵ Idem

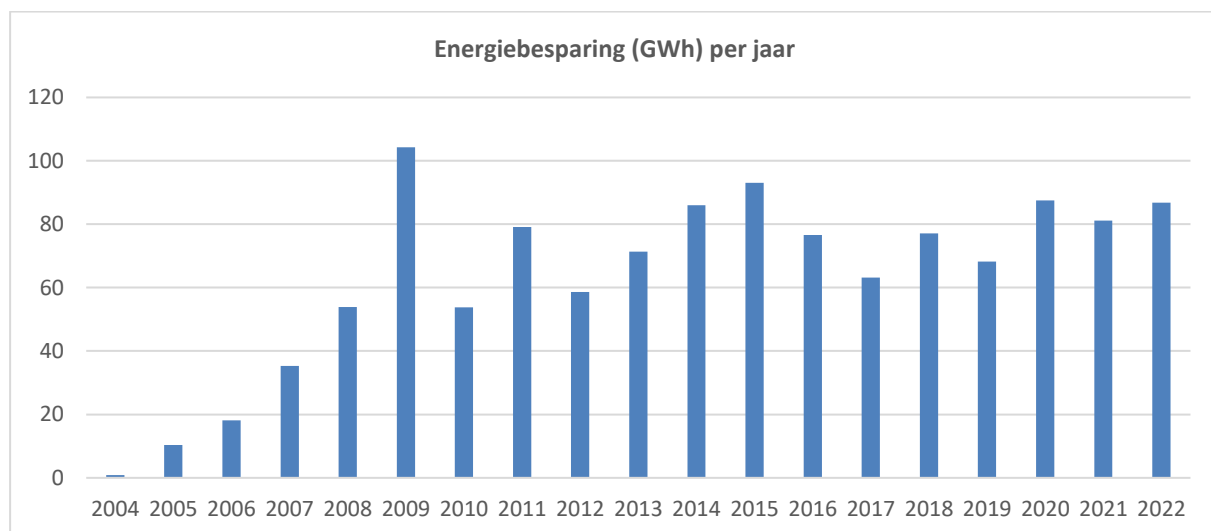
Figuur 19 - Energiebesparing in GWh, per jaar en per soort premie

We merken op dat de premie Dakisolatie jaar na jaar de meeste energiebesparingen blijft opleveren. Na een lichte daling in 2021 neemt de energiebesparing door dakisolatie dit jaar weer toe. De totale geïsoleerde oppervlakte is gestegen ten opzichte van 2021 (206.000 m² tegenover 190.000 m² in 2021). De drie meest energiebesparende premies na dakisolatie zijn dit jaar: Verwarmingketel op gas, Gevelisolatie en Plaatsen en vervangen van deuren en ramen.

Jaarlijks staat de energiebesparing min of meer in verhouding met het in het jaar in kwestie uitgegeven budget. Dat verklaart de daling van de energiebesparingen in 2016 en 2017 ten opzichte van 2015.

Figuur 20 - Energiebesparing per jaar (GWh) sinds 2004, alle premies samen

Tussen 2004 en 2008 ging het aantal types gesubsidieerde investeringen van 2 naar 14. De evolutie van de energiebesparing is dus evenredig met deze verhoging. 2009 blijft evenwel het belangrijkste jaar, met een recordaantal fotovoltaïsche installaties. Sindsdien wordt fotovoltaïsche energie gesteund met groenestroomcertificaten in plaats van premies.

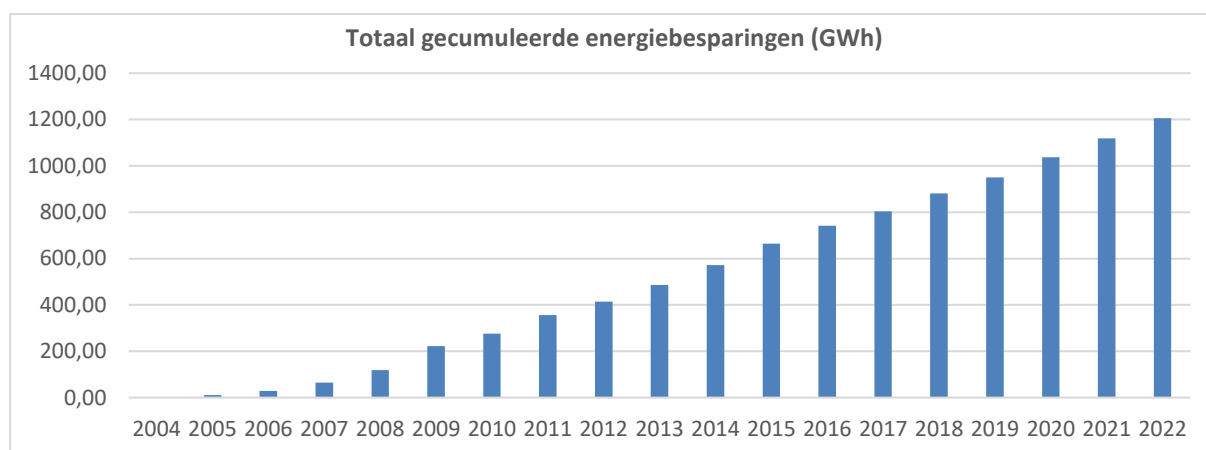
Na een geleidelijke stijging sinds 2012 en een vertraging vanaf 2016 na de afschaffing van veel premies, zaten de energiebesparingen in 2018 weer in de lift. Sinds 2020 blijft de jaarlijkse energiebesparing stabiel rond 80 GWh.

3. ENERGIEBESPARING GECUMULEERD OVER DE LOOPTIJD VAN DE TECHNOLOGIEËN

Elke gebruikte technologie heeft een zekere levensduur. Bijvoorbeeld: dakisolatie die nu wordt gelegd, zal een zekere hoeveelheid energie besparen over verschillende tientallen jaren.

De meeste in 2004 uitgevoerde investeringen die verband houden met de premies hebben blijvend positieve effecten en leveren energiebesparingen op tot in 2022. Zo gaat de jaarlijkse energiebesparing tussen 2004 en 2022 alleen maar in stijgende lijn om een totaal te bereiken van 1.205 GWh.

Figuur 21 - Totaal gecumuleerde energiebesparingen sinds 2004 in GWh

De energiewinst die wordt bewerkstelligd door de meeste sinds 2004 uitgevoerde werkzaamheden duurt in werkelijkheid nog een heel stuk na 2022 voort. Isolatiewerken hebben bijvoorbeeld een levensduur van meer dan 30 jaar.

Als men de besparingen berekent over de totale levensduur van elke tussen 2004 en 2022 geïnstalleerde technologie, er rekening mee houdend dat bepaalde uitrustingen en technieken het einde van hun levensduur bereiken, verkrijgt men een totale besparing van 31,65 TWh. Aangezien er tot het jaar 2022 een totale besparing van 9,82 TWh werd gerealiseerd, blijft er nog een besparing van 21,83 TWh over de komende jaren.

4. CO₂-BESPARING

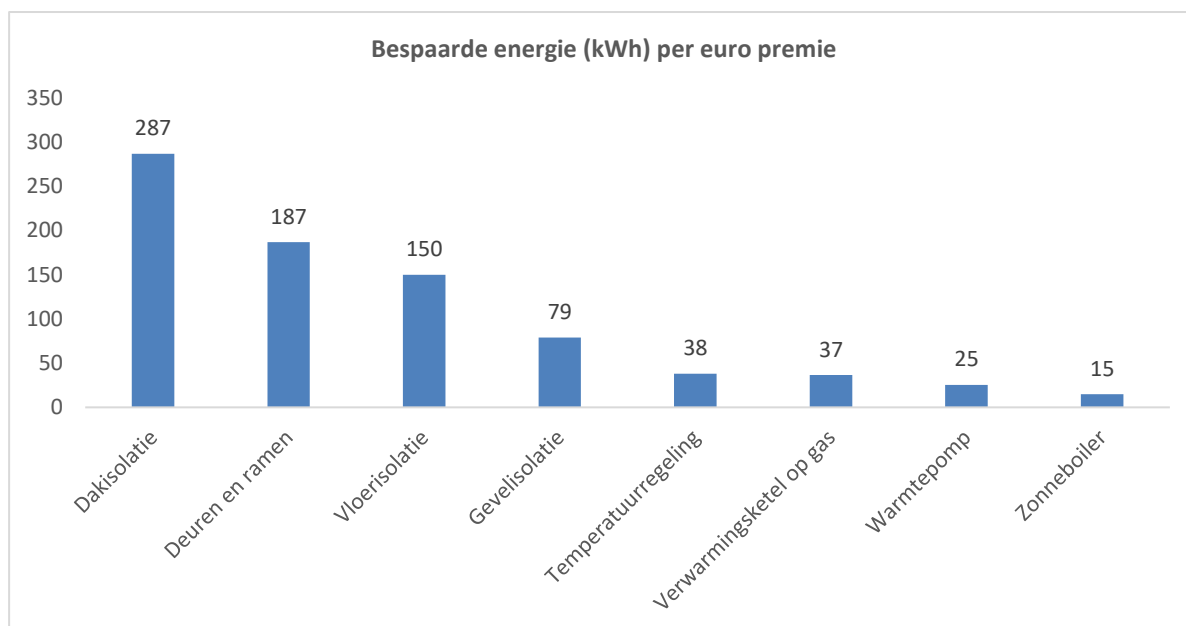
Vervolgens kan men dezelfde oefening maken voor de hoeveelheid koolstofdioxide die jaarlijks werd en wordt vermeden, gecumuleerd en over de levensduur van de diverse technologieën. Zo verkrijgt men een besparing van 18,67 kt CO₂ voor 2022. De som van deze besparingen sinds 2004 levert 2,11 kt vermeden CO₂ op. Rekening houdend met de levensduur van elke technologie komt men tot een besparing van 6,80 Mt CO₂ die niet in de atmosfeer werd uitgestoten.

5. ENERGIEBESPARING IN VERHOUDING TOT HET UITGEKEERDE PREMIEBEDRAG

De geïnde premiebedragen dragen min of meer doeltreffend bij tot de vermindering van het energieverbruik van de gebouwen.

Figuur 22 - Bespaarde energie (kWh) per euro premie

Deze grafiek geeft de bespaarde energie weer over de looptijd van de investering, volgens elke uitgekeerde euro premie.

De premie Dakisolatie blijft de efficiëntste premie. De premie Vervangen van deuren en ramen komt op de tweede plaats, hoewel het premiebedrag veel lager is, gevolgd door de premie Vloerisolatie.

CONCLUSIE

Het jaar 2022 is een doorslag van de in 2016 ingevoerde vereenvoudiging tot drie prioritaire pijlers (isolatie en ventilatie, efficiënte verwarming, energieaudit) met een totaal budget dat tot € 35 miljoen is opgetrokken.

Dit jaar vond de overgang plaats van het stelsel van de Energiepremies naar dat van de RENOLUTION-premies. Dit nieuwe stelsel brengt verschillende overheidsdiensten samen en biedt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de kans om bij te dragen tot de verwezenlijking van de Europese doelstellingen voor 2030-2050.

Dit rapport houdt alleen rekening met de Energie- en RENOLUTION-premies die door Leefmilieu Brussel zijn behandeld.

Van het budget van € 35 miljoen is ongeveer € 32,5 miljoen gebruikt om ongeveer 14.410 premies te betalen. Wanneer men naar de verdeling van het budget kijkt, stelt men vast dat de toegekende premies:

- Vooral ten goede zijn gekomen aan de **huishoudens** die bijna 83% van de toegekende premies ontvingen, voor 70% van het totaalbedrag. Bij de huishoudens gaat 69% van het aantal en 61% van het bedrag van de toegekende premies naar eigenaars-bewoners. Dat is 57% van het totale aantal toegekende premies en 43% van het totaalbedrag;
- Vooral betrekking hadden op werken in woningen: 98% van de toegekende premies en 91% van de bedragen;
- Vrijwel uitsluitend betrekking hadden op renovatiewerken;
- In alle sectoren samen werden gebruikt voor eerst verwarming en warmwaterboiler (59% van het aantal aanvragen en 31% van het toegekende bedrag), vervolgens voor daken (12% van het aantal aanvragen en 29% van het toegekende bedrag) en voor gevels wat het bedrag betreft (22%) en voor buitendeuren en -ramen voor wat het aantal betreft (12%);
- Overeenkomen met een totaal aan gefactureerde werken van ongeveer € 115 miljoen: een investering van 1 euro aan openbare middelen in dit systeem genereert meer dan 3,5 euro aan werken voor de bouwsector.

Het systeem voor aanpassing van de premies volgens de inkomens heeft zijn rol correct gespeeld. Huishoudens met lagere inkomens genieten in het algemeen een grotere dekking van hun investering dan de andere.

Na de opname van nieuwe doelgroepen in een prioritaire inkomenscategorie (eigenaren-verhuurders, mede-eigendommen en collectiviteiten) sinds 2016 is het bedrag dat in 2022 werd toegekend aan die doelgroepen met meer dan € 2 miljoen gestegen, namelijk met 28% ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze tendens wijst op een vooruitgang in de gewenste richting.

De werken die verband houden met de premies hebben een energiebesparing van 86,85 GWh opgeleverd, het equivalent van het energieverbruik van ongeveer 7.183 Brusselse huishoudens.

